

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΚΑΤΣΙΚΩΣΤΑ ΜΑΡΙΑ-ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΠΟΥΡΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

« Η 1η και 5η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΕ. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ. (1983 – 2014) »

ΑΘΗΝΑ 2017

Ευχαριστίες:

«Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της Διπλωματικής μου εργασίας κύριο Μπουραντώνη Δημήτριο, για την πολύτιμη καθοδήγηση και βοήθεια του σε κάθε φάση της συγγραφής της εργασίας μου.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου στο οικογενειακό μου περιβάλλον και στους κοντινούς μου ανθρώπους, που με συνεχή στήριξη με βοήθησαν στην επιτυχή διεκπεραίωση των σπουδών μου.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τον αδερφό μου συγκεκριμένα, που με ώθησε στο να επιλέξω το συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και επέδειξε κάθε μορφή στήριξης, ώστε να διεκπεραιώσω τις μεταπτυχιακές μου σπουδές.»

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι η ανάλυση της Ελληνικής Προεδρίας στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η αξιολόγηση των συγκεκριμένων Προεδριών, σύμφωνα με τα κριτήρια μίας επιτυχημένης Προεδρίας. Αρχικά θα κάνω μία σύντομη αναφορά στο Συμβούλιο της ΕΕ και το τί υποδηλώνει η Προεδρία για αυτό. Θα γίνει σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες της Προεδρίας και τα καθήκοντά της. Ύστερα, θα κάνω μία σύντομη αναφορά σε όλες τις Ελληνικές Προεδρίες και έπειτα θα αναλύσω την 1η και 5η, σύμφωνα με τα κριτήρια.

Ουσιαστικά, θα γίνει μία μελέτη, όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα κάθε Προεδρίας ξεχωριστά, σύμφωνα με όσα είχε κληθεί να βγάλει εις πέρας το χρονικό διάστημα που είχε τα ηνία του Συμβουλίου της ΕΕ. Οι παράγοντες αξιολόγησης των Προεδριών θα ληφθούν υπόψιν για κάθε Προεδρία ξεχωριστά, με σκοπό την ουσιαστική αποτίμηση των αποτελεσμάτων. Η κάθε Προεδρία θα αναλυθεί ξεχωριστά και στο τέλος θα γίνει η τελική σύγκριση συνοπτικά.

Στην ανάλυση της 1ης Προεδρίας, θα αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους απέτυχε στα καθήκοντα που είχε αναλάβει. Θα ληφθούν υπόψιν όλοι οι λόγοι αποτυχίας της συγκεκριμένης Προεδρίας, καθώς και οι συνθήκες στις οποίες ανέλαβε τα συγκεκριμένα καθήκοντα. Αν και η βιβλιογραφία είναι ελλιπής για την συγκεκριμένη Προεδρία, θα γίνει μία όσο το δυνατόν, σαφής διευθέτηση των λόγων.

Στην ανάλυση της 5ης και τελευταίας Προεδρίας της Ελλάδος στο Συμβούλιο, θα αναλυθούν οι λόγοι για τους οποίους πέτυχε στα καθήκοντα της καθώς και οι δυσχερείς συνθήκες, οι οποίες δυσκόλευαν το έργο της. Θα αναλυθούν ενδελεχώς οι κατηγορίες στις οποίες υπήρχαν επιτυχίες μέσα από το έργο της Ελληνικής Προεδρίας. Ωστόσο δεν θα αναφερθούν όλες οι Συμφωνίες, αλλά οι σημαντικότερες εξ ’αυτών.

Τέλος, εκτός της σύγκρισης των δύο Προεδριών, καθώς είναι ιδιαίτερα εμφανείς οι λόγοι για τους οποίους είχαν αυτά τα αποτελέσματα, θα γίνει μία σύντομη αναφορά, σε οφέλη στην Ελληνική Κοινότητα, λόγω πρώτον της θέσης της Ελλάδος στο Συμβούλιο της ΕΕ και δεύτερον, λόγω της επιτυχίας της συνολικής Προεδρίας.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες……σελ.:1

Περίληψη Εργασίας……...σελ.:2

Περιεχόμενα Εργασίας…….....σελ.:3-4

Δομή Εργασίας……...σελ.:5

Κεφάλαιο 1ο……σελ.:6-17

Η Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ. Αρμοδιότητες. Κριτήρια επιτυχίας. Οι Προεδρίες της Ελλάδος έως σήμερα.

1.1)Λίγα λόγια για την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ……σελ.:6-7

1.2)Οι αρμοδιότητες της Προεδρίας…….....σελ.:8-10

1.3)Τα κριτήρια αποτελεσματικότητας μίας Προεδρίας……σελ.:11-13

1.4)Οι Ελληνικές Προεδρίες στο Συμβούλιο της Ευρώπης (συνοπτικά)……..σελ.:14-17

Κεφάλαιο 2ο……...σελ.:18-26

Η πρώτη Προεδρία της Ελλάδος στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ιούλιος 1983)

2.1) Ανάλυση 1ης Ελληνικής Προεδρίας. Επιτεύγματα και γενικές αναφορές…….σελ.:18-22

2.2) Λόγοι που οδήγησαν σε αποτυχία της 1ης Ελληνικής Προεδρίας……...σελ.:22-28

Κεφάλαιο 3ο……....σελ:27-42

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η 5η και τελευταία έως τώρα Προεδρία της Ελλάδος στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ιανουάριος 2014)

3.1) Η 5η Ελληνική Προεδρία (Ιανουάριος 2014). Γενικές Αναφορές – Επιτεύγματα…….....σελ.:27-36

3.2) Η επιτυχία της 5ης Ελληνικής Προεδρίας…….....σελ.:37-42

Κεφάλαιο 4ο……σελ.:43-49

Σύγκριση της 1ης και 5ης Ελληνικής Προεδρίας στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιούλιος 1983 – Ιανουάριος 2014)

Βιβλιογραφία……...σελ.:50-53

ΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

1.Η Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ. 2.Αρμοδιότητες. 3.Κριτήρια επιτυχίας. 4.Οι Προεδρίες της Ελλάδος έως σήμερα. Λίγα λόγια για το Συμβούλιο των Υπουργών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Προεδρία σαν θεσμό, τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της. Αναφορά στις Προεδρίες που έχει αναλάβει έως τώρα η Ελλάδα και αν ήταν επιτυχής η ανεπιτυχής. Αναφορά σε ποιες Προεδρίες θα αναλυθούν ενδελεχώς στη παρούσα εργασία. (1η & 5η).

2ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

1.Η πρώτη Προεδρία της Ελλάδος στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ιούλιος 1983) 2,Οι λόγοι που οδήγησαν στην αποτυχία της Προεδρίας. Αναφορά στις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που βρισκόταν η Ελλάδα στην δεκαετία του 1980. Οι λόγοι που οδήγησαν στην αποτυχία της Προεδρίας σύμφωνα με τα κριτήρια αποτελεσματικότητας.

3ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

1.Η 5η και τελευταία έως τώρα Προεδρία της Ελλάδος στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ιανουάριος 2014) 2.Η επιτυχία της Προεδρίας. Αναφορά στις συνθήκες στις οποίες έλαβε τα ηνία της Προεδρίας η Ελληνική Κυβέρνηση. Οι λόγοι που οδήγησαν σε επιτυχία της Προεδρίας. Τα αποτελέσματα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και η αξιοπιστία της εν λόγω Προεδρίας.

4ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:

1.Σύγκριση της 1ης και 5ης Ελληνικής Προεδρίας στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιούλιος 1983 – Ιανουάριος 2014).Οφέλη από την επιτυχία της 5ης Προεδρίας. Σύγκριση των δύο Προεδριών και αποτελέσματα. Η εξέλιξη από το 1983 έως το 2014.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κεφάλαιο 1ο

Η Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ. Αρμοδιότητες. Κριτήρια επιτυχίας. Οι Προεδρίες της Ελλάδος έως σήμερα.

1.1 Λίγα λόγια για την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ.

Το Συμβούλιο των Υπουργών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι ουσιαστικά η φωνή των κρατών – μελών της ΕΕ. Ιδρύθηκε το 1958, και η τοποθεσία στην οποία γίνονται οι συνεδριάσεις του, είναι οι Βρυξέλλες, η πρωτεύουσα του Βελγίου και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της χώρας και διοικητικό κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.[1] Οι αρμοδιότητές του, είναι να θεσπίζει νομοθεσία και να συντονίζει τη πολιτική της ΕΕ. Τα μέλη που απαρτίζουν το Συμβούλιο των Υπουργών είναι, οι εκπρόσωποι υπουργοί από κάθε κράτος-μέλος της ΕΕ. Υπάρχει αναλογία σύμφωνα με τον τομέα πολιτικής. Στο Συμβούλιο των Υπουργών, υπάρχει η Προεδρία, καθώς και ο Πρόεδρος που θα αναλυθούν εκτενώς, σύμφωνα με τον τρόπο της ανάληψης της Προεδρίας.[2]

Με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΟΚ), θεωρήθηκε δεδομένο πως οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα παραγκωνιστούν, ιδιαίτερα σε σχέση με την Επιτροπή. Εν τούτοις, η πρόβλεψη επ΄αυτού, διαψεύσθηκε. Το Συμβούλιο διαφύλαξε τις αρμοδιότητες του βάσει Συνθηκών, και εκτός αυτής της διαφύλαξης, επέκτεινε κατά κάποιο τρόπο τις αρμοδιότητες αυτές. Οι λειτουργίες του Συμβουλίου μπορούν να διαχωριστούν σε τέσσερις κύριες λειτουργίες: τη νομοθετική, την εκτελεστική, την κατευθυντήρια ή διαμεσολαβητική και τέλος παρέχει ένα χώρο διαλόγου.[3]

Στη παρούσα εργασία δεν θα αναλύσω κάποια λειτουργία του Συμβουλίου, είτε τις συνθέσείς του, αλλά τον τρόπο λειτουργίας του, μέσω της Προεδρίας και του συστήματος εκ περιτροπής εναλλαγής. Κατά την ίδρυση του Συμβουλίου, οι αρμοδιότητές του, ήταν ελάχιστες και η Προεδρία εναλλασσόταν μεταξύ των έξι μελών, κάθε έξι μήνες: από τον Ιανουάριο έως τον Ιούνιο και από τον Ιούλιο έως το Δεκέμβριο. Ωστόσο, με την αύξηση των καθηκόντων του Συμβουλίου και του φόρτου εργασίας του, αυξήθηκε και ο αριθμός των μελών. Παράλληλα, οι μακροπρόθεσμες προτεραιότητες για την ΕΕ εμποδίζονταν, επειδή υπήρξε πρόβλημα στο συντονισμό μεταξύ των δύο διαδοχικών εξάμηνων Προεδριών.[4]

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Για να γίνει διόρθωση στα θέματα συντονισμού, με την διεύρυνση του 2004, υπήρξε η ιδέα των *Τρίο Προεδρίας,* όπου ομάδες των τριών διαδοχικών Προεδριών, συνεργάστηκαν σε ένα κοινό πολιτικό πρόγραμμα. Αυτός ο τρόπος συνεργασίας τριών χωρών, ουσιαστικά είχε σκοπό να βοηθήσει τα μικρά κράτη-μέλη για να ασκούν την Προεδρία, αλλά και με απώτερο στόχο την βελτίωση των σχέσεων των κ-μ. Αυτή η απόφαση τέθηκε σε εφαρμογή το 2007 και η ρητή και ουσιαστική του κύρωση έγινε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το 2009. Μέχρι το 2009, η Προεδρία είχε καταφέρει να αναλάβει τη πολιτική ευθύνη σε όλους τους τομείς της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και διαδραμάτιζε ένα ρόλο ζωτικής σημασίας, όσον αφορούσε στην προώθηση των υψηλού επιπέδου πολιτικών αποφάσεων.[5]

Το σύστημα λοιπόν του *Τρίο Προεδρίας*, μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, προβλέπει ότι για διάστημα 18 μηνών, θα ασκείται η Προεδρία από τρία κ-μ, και 6 μήνες θα είναι υπεύθυνο το κάθε κράτος-μέλος για την συνέχεια της Προεδρίας. Η Συνθήκη της Λισαβόνας μείωσε τη σημασία της Προεδρίας σημαντικά και έγινε ουσιαστικός διαχωρισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έγινε διαχωρισμός της σύνθεσης των «Εξωτερικών Υποθέσεων» του Συμβουλίου από τη σύνθεση των «Γενικών Υποθέσεων» και δημιουργήθηκε η θέση του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ).[6]

Η Προεδρία, που μερικές φορές ανεπισήμως αποκαλείται Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει το πρωταρχικό ρόλο στο να οργανώνει όλες τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και να δίνει λύσεις σε δυσκολίες που προκύπτουν εντός της Ένωσης. Την θέση της Προεδρίας έχει ο αρχηγός της κυβέρνησης της κατόχου χώρας. Κατά τη διάρκεια της εξάμηνης περιόδου, η Προεδρία προεδρεύει των συνεδριάσεων σε κάθε επίπεδο, συμβάλλοντας στην εξασφάλιση της συνέχειας των εργασιών της ΕΕ στο πλαίσιο του Συμβουλίου.[7]

Παραπομπές:

Nugent N. (2012) Α' Έκδοση: «Πολιτική & Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση» Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια – Επίμετρο: Μαρία Μ. Μενδρινού. Κεφάλαιο: Το Συμβούλιο των Υπουργών σελ: 210-239

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1.2 Οι αρμοδιότητες της Προεδρίας

Η Προεδρία οφείλει να ενεργεί πάντα ως έντιμος και αμερόληπτος διαμεσολαβητής. Είναι υπεύθυνη για την προώθηση των εργασιών του Συμβουλίου και ουσιαστικά διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην οργάνωση των εργασιών του εν λόγω θεσμικού οργάνου, αφού είναι η κινητήριος δύναμη στη νομοθετική διαδικασία, καθώς και στη διαδικασία λήψης πολιτικών αποφάσεων. Δίνει την κατεύθυνση για τις συνεδριάσεις και κάνει την επεξεργασία που χρειάζεται, για να καταφέρει να επιφέρει συμβιβασμούς για να γίνει υπέρβαση σε πιθανές δυσχέρειες.

Ουσιαστικά, θα μπορούσαμε να διαχωρίσουμε σε τέσσερις κατηγορίες τα κύρια καθήκοντα της Προεδρίας. Σύμφωνα με τον *Neil Nugent* λοιπόν, τα καθήκοντα της Προεδρίας είναι:

- Ο προγραμματισμός και η άσκηση της Προεδρίας στις περισσότερες συναντήσεις του Συμβουλίου, από το επίπεδο υπουργών προς τα κάτω.[8]

Η Προεδρία προεδρεύει των συνόδων των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου (πλην του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων) και των συνεδριάσεων των προπαρασκευαστικών οργάνων του Συμβουλίου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι μόνιμες επιτροπές όπως η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων (ΕΜΑ) καθώς και οι επιτροπές και ομάδες που χειρίζονται πολύ ειδικά θέματα.[9]

Η Προεδρία μεριμνά για την ορθή εφαρμογή του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου και των μεθόδων εργασίας του και για την ομαλή διεξαγωγή των συζητήσεων. Επίσης, οργανώνει τις διάφορες επίσημες και άτυπες συναντήσεις στις Βρυξέλλες και στη χώρα της εκάστοτε Προεδρίας.[10]

- Εκπροσώπηση του Συμβουλίου στις σχέσεις με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ.[11]

Η Προεδρία εκπροσωπεί το Συμβούλιο στις σχέσεις με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, και ειδικότερα με την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ρόλος της Προεδρίας είναι να επιδιώκει την επίτευξη συμφωνίας επί των νομοθετικών φακέλων μέσω τριμερών συσκέψεων, άτυπων διαπραγματεύσεων και συνεδριάσεων της επιτροπής συνδιαλλαγής.[12]

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η Προεδρία συνεργάζεται στενά με:

- τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
- τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας [13]

Υποστηρίζει τις εργασίες τους και ενίοτε μπορεί να της ζητηθεί να επιτελέσει ορισμένα καθήκοντα αντί του Ύπατου Εκπροσώπου, όπως για παράδειγμα να εκπροσωπήσει το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.[14]

Καθένα από τα 28 κράτη-μέλη αναλαμβάνει εκ περιτροπής για μια περίοδο έξι μηνών την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ. Η παράδοση των ηνίων του Συμβουλίου της ΕΕ από την κάθε κυλιόμενη Προεδρία προς την επόμενη λαμβάνει χώρα την 1η Ιανουαρίου και 1η Ιουλίου κάθε έτους. Σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου της 1ης Ιανουαρίου 2007, η σειρά των κυλιόμενων προεδριών έχει καθοριστεί έως το 2020. Η ανάληψη της Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ, που εγκαινιάστηκε με την ιδρυτική Συνθήκη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 1957, αποτελεί προνόμιο και υποχρέωση κάθε κράτους-μέλους.[15]

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της κυλιόμενης Προεδρίας τροποποιήθηκαν με την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία εισήγαγε νέους θεσμικούς δρώντες, συγκεκριμένα το θεσμό του μόνιμου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, που κατευθύνει τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, και κατά την τρέχουσα περίοδο είναι ο Herman Van Rompuy, και του Ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, που ηγείται της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και προεδρεύει της σύνθεσης του Συμβουλίου για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, αξίωμα που καταλάμβανε τότε η Catherine Ashton.[16]

Εντός του πλαισίου αυτού, η κυλιόμενη Προεδρία προεδρεύει όλων των Συνθέσεων του Συμβουλίου, με εξαίρεση το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενώ συνεργάζεται στενά τόσο με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας.[17]

Η Συνθήκη της Λισαβόνας ενίσχυσε επίσης το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθώς η τυπική νομοθετική διαδικασία (γνωστή και ως συναπόφαση)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ισχύει για την πλειονότητα των πολιτικών της ΕΕ, καθιστώντας το Ευρωκοινοβούλιο συννομοθέτη, από κοινού με το Συμβούλιο της ΕΕ. Επομένως, η γόνιμη συνεργασία Συμβουλίου και Κοινοβουλίου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την επιτυχία μιας Προεδρίας.[18]

Το Συμβούλιο της ΕΕ δεν έχει μόνιμο πρόεδρο (όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Ευρωκοινοβούλιο). Των εργασιών του προΐσταται η χώρα που ασκεί την εκ περιτροπής εξαμηνιαία προεδρία του Συμβουλίου.

Κατά τη διάρκεια των 6 αυτών μηνών, την προεδρία ασκούν οι υπουργοί της χώρας αυτής, οι οποίοι βοηθούν στην κατάρτιση της ημερήσιας διάταξης των συνεδριάσεων του Συμβουλίου για κάθε τομέα πολιτικής, και παράλληλα διευκολύνουν τον διάλογο με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Τα κράτη μέλη που ασκούν την Προεδρία συνεργάζονται στενά μεταξύ τους κατά ομάδες των τριών, τη λεγόμενη 'τριάδα των Προεδριών'. Το σύστημα αυτό καθιερώθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το 2009. Η τριάδα Προεδριών καθορίζει μακροπρόθεσμους στόχους και εκπονεί κοινό θεματολόγιο όπου προσδιορίζονται τα θέματα και τα κυριότερα ζητήματα που θα εξεταστούν από το Συμβούλιο κατά τη διάρκεια 18μηνης περιόδου. Με βάση το συγκεκριμένο πρόγραμμα, καθένα από τα τρία κράτη καταρτίζει το δικό του αναλυτικότερο εξαμηνιαίο πρόγραμμα.[19]

Παραπομπές:

Nugent N. (2012) Α' Έκδοση: «Πολιτική & Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση» Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια – Επίμετρο: Μαρία Μ. Μενδρινού. Κεφάλαιο: Το Συμβούλιο των Υπουργών σελ: 210-239

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έννοια του Τρίο Προεδρίας (2012) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr

Μπλαβούκος, Σπ. Μπουραντώνης, Δ. Παγουλάτος, Γ. (2014): "A President for the European Union: A New Actor in Town?*" JCMS 2007 Volume 45. Number 2. pp. 231–252

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1.3. Τα κριτήρια αποτελεσματικότητας μίας Προεδρίας

Η Προεδρία του Συμβουλίου, γίνεται εκ περιτροπής, όπως έχει προαναφερθεί. Κάθε 6 μήνες, η Προεδρία αναλαμβάνεται από ένα νέο κράτος μέλος και οι υπουργοί του κράτους, είναι υπεύθυνοι για την οργάνωση των συναντήσεων και της πολιτικής ατζέντας.[20] Μία Προεδρία για να είναι επιτυχημένη, οφείλει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις, δηλαδή πρέπει να πληροί τα κριτήρια αποτελεσματικότητας τα οποία είναι τα εξής:

Παράμετροι αποτελεσματικότητας της Προεδρίας:

- Λειτουργικότητα των υπουργών του κράτους-μέλους, για επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί,
- Ο τρόπος λήψης αποφάσεων: σε περίπτωση ομοφωνίας, δυσχεραίνει η προσπάθεια της Προεδρίας να κινητοποιήσει ένα μέρος των διαπραγματευτικών μερών προς την κατεύθυνση που επιθυμεί, ενώ σε περίπτωση πλειοψηφίας, αυτό καθίσταται δυνατό, αρά η Προεδρία, έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να κατευθύνει την κατάσταση,
- Ο θεσμικός σχεδιασμός της Προεδρίας: δηλαδή η διάρκεια της θητείας του Προέδρου. Όσο μεγαλύτερη τόσο, μεγαλύτερη πιθανότητα αυτονομίας και νομιμοποίησης, άρα και εμπειρίας και δυνατότητα επανεκλογής. Ενώ αντίθετα, οι μικρής διάρκειας Προεδρίες, μειώνουν την πιθανότητα που έχει η Προεδρία να αυτονομηθεί,
- Κατευθυντήριο αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα της Προεδρίας: δηλαδή, αν υπάρχει θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο,
- Όσον αφορά στο διεθνές περιβάλλον, πολύ σημαντικό ρόλο παίζει η διαμόρφωση συστημικής δύναμης. Επίσης πολύ σημαντικό για την αποτελεσματικότητα της Προεδρίας είναι να έχει συνθήκες συνεργασίας με άλλα όργανα και όχι συνθήκες πόλωσης που δυσχεραίνουν το έργο της,
- Η φύση του θέματος που αφορά στα ζητήματα που διαχειρίζεται στη στοχοθεσία της η Προεδρία, είναι πολύ σημαντική. Τίθεται ζήτημα σπουδαιότητας στα θέματα των στόχων και δημιουργούνται ταυτόχρονα ζητήματα αντιπαραθέσεων. Άρα η φύση του θέματος, δεν πρέπει να επηρεάζει τα περιοριστικά οργανωτικά χαρακτηριστικά.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

- Όσον αφορά στα οργανωτικά χαρακτηριστικά, ο θεσμικός σχεδιασμός είναι σημαντικός για την αποτελεσματικότητα της Προεδρίας, μέσω της περιστροφής, των εκλογών και των ραντεβού. Επίσης, ο έλεγχος διαδικασίας, η διαχείριση της ατζέντας και μεσολάβηση, παράλληλα με την συνέχεια και τη διάρκεια της θητείας,
- Επίσης, στα οργανωτικά χαρακτηριστικά, σημαντικότατο ρόλο παίζουν οι πόροι και οι πηγές της Προεδρίας. Επίσης, οι πηγές πληροφόρησης της, η αξιοπιστία και το κύρος της Κυβέρνησης καθώς και η νομιμότητα της,
- Επίσης, οι περιορισμοί της Προεδρίας, που χωρίζεται σε δύο κατηγορίες: *Formal και Informal.* Όσον αφορά στη πρώτη κατηγορία (Formal): οι εντολές οφείλουν να είναι στενές και συγκεκριμένες, γιατί σε περίπτωση γενικής ή ασαφούς, η αποτελεσματικότητα, δεν είναι τόσο εύκολη. Επίσης, οι κανόνες λήψης αποφάσεων γίνονται είτε με ειδική πλειοψηφία, είτε με ομοφωνία. Όπως αναφέρθηκε πριν, η ειδική πλειοψηφία, καθιστά πιο δυνατή την διεκδίκηση του στόχου της Προεδρίας. Τέλος όσον αφορά στη κατηγορία αυτή είναι οι μηχανισμοί ελέγχου που οφείλουν να είναι αποτελεσματικοί και τα πρότυπα συμπεριφοράς να συνάδουν με την στοχοθεσία της Προεδρίας και να μην παρεκκλίνουν.
- Όσον αφορά στην δεύτερη κατηγορία (Informal): Οι προσωπικές ικανότητες του Προέδρου καθώς και των υπολοίπων υπουργών, μαζί με ειδικά χαρακτηριστικά προσωπικότητας, δυναμική ηγεσία και πραγματογνωμοσύνη, βοηθούν στην αποτελεσματικότητα της Προεδρίας,
- Η χώρα προέλευσης της Προεδρίας παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της Προεδρίας, αφού η αντανάκλαση εξουσίας και η νομιμότητα, αξιοπιστία και το κύρος του κράτους-μέλους που αναλαμβάνει την Προεδρία είναι μέσα στα κριτήρια αποτελεσματικότητας,
- Επιλογικά, όσον αφορά στις *εξωγενείς, διεθνείς & Ευρωπαϊκές παραμέτρους,* ο ρυθμός ενοποίησης δρα σημαντικά, αφού ένας αρνητικός ρυθμός δημιουργεί μειονεκτήματα στις δυνατότητες του Προέδρου. Επίσης, μία δύσκολη περίοδος της ΕΕ καθιστά πιο δύσκολη την εργασία της Προεδρίας, όπως και οι επιμέρους δυσκολίες μεταξύ των κ-μ. Στις εσωτερικές παραμέτρους, όπως έχω ξανααναφέρει, παίζουν σημαντικό ρόλο οι παράμετροι προσωπικότητας που επηρεάζουν στην απόδοση, οι

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

προσωπικές ικανότητες, η αυτοπεποίθηση, οι παράμετροι θεσμικού σχεδιασμού της λήψης αποφάσεων και τέλος οι παράμετροι κανονισμού του γραφείου του Προέδρου.[21]

Οι πηγές ισχύος της Προεδρίας παίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματικότητα της Προεδρίας, αφού:

- Η Προεδρία βάση της πληροφόρησης, μπορεί να έχει καλύτερη εικόνα, συγκριτικά με άλλα μέλη, άρα ασύμμετρη πληροφόρηση.
- Η Προεδρία αποκτά τεχνική γνώση στο υπό διαπραγμάτευση αντικείμενο. Αυτή η γνώση, μπορεί να γίνει γνωστή και στα υπόλοιπα διαπραγματευόμενα μέλη, ωστόσο είναι ιδιαίτερο δαπανηρό για αυτούς, έτσι η Προεδρία είναι εμπειρικά πιο εξοικειωμένη.
- Η εξοικείωση με τη διαδικασία, τη διευκολύνει στη διαπραγμάτευση και τέλος,
- Το κύρος και η νομιμοποίηση που λαμβάνει. Όσοι περισσότεροι σε ψηφίζουν, τόσο μεγαλύτερη νομιμοποίηση.[22]

Παραπομπές:

Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έννοια του Τρίο Προεδρίας (2012) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr
Nugent N. (2012) Α' Έκδοση: «Πολιτική & Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση» Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια – Επίμετρο: Μαρία Μ. Μενδρινού. Κεφάλαιο: Το Συμβούλιο των Υπουργών σελ: 210-239
Μπλαβούκος, Σπ. Μπουραντώνης, Δ. Παγουλάτος, Γ. (2014): "A President for the European Union: A New Actor in Town?*" JCMS 2007 Volume 45. Number 2. pp. 231–252

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

1.4 Οι Ελληνικές Προεδρίες στο Συμβούλιο της Ευρώπης (συνοπτικά)

Η Ελλάδα, έως τώρα έχει λάβει τα ηνία της Προεδρίας πέντε φορές. Η πρώτη φορά που ανέλαβε την Προεδρία ήταν το β' εξάμηνο του 1983, την περίοδο του ψυχρού πολέμου. Επικεφαλής της Προεδρίας και πρωθυπουργός της Ελλάδας, ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου, που προερχόταν από μία ισχυρή νίκη στις εθνικές εκλογές της Ελλάδος που του έδιναν μία σημαντική παρουσία στα ενδότερα της Ένωσης, τόσο λόγο του ηγετικού του χαρακτήρα, καθώς και της πολιτικής της οποίας πρέσβευε. Υπουργός εξωτερικών τότε ήταν ο Γρηγόριος Βάρφης. Η Σύνοδος Κορυφής έλαβε χώρα στην Αθήνα.[21] Περαιτέρω ανάλυση της 1ης Προεδρίας θα γίνει στο επόμενο κεφάλαιο.

Η 2η σε σειρά Προεδρία της Ελλάδος (1η Ιουλίου – 31 Δεκεμβρίου 1988) συνέπεσε με μια μεταβατική περίοδο στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Πρόεδρος και πρωθυπουργός της Ελλάδος ήταν ο Ανδρέας Παπανδρέου και υπουργός Εξωτερικών ο Θεόδωρος Πάγκαλος. Η Σύνοδος Κορυφής έλαβε χώρα στο κάστρο των Ιπποτών της Ρόδου. Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας τα άμεσα και πιεστικά προβλήματα που είχαν προκύψει με αφορμή τη διεύρυνση με την Ισπανία και την Πορτογαλία, καθώς επίσης και ο προβληματικός τρόπος εφαρμογής των δημοσιονομικών ρυθμίσεων, βρήκαν τη λύση τους με την αναθεώρηση της Συνθήκης της Ρώμης και την υιοθέτηση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης.[22]

Το κλίμα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήταν πλέον σαφώς καλύτερο, καθώς στους κόλπους της ωρίμαζαν οι νέες προτάσεις για την ευρωπαϊκή ενοποιητική διαδικασία. Ήταν η περίοδος που ταυτίστηκε με την προσωπικότητα και τις ιδέες του Ζακ Ντελόρ. Στο διεθνή χώρο οι ανακατατάξεις που συντελούνταν ήταν καθοριστικές για το μέλλον της Ευρώπης και ο ρόλος που είχε να διαδραματίσει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήταν πολύ σημαντικός. Από την άλλη πλευρά πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η Ελλάδα, που αναλάμβανε την Προεδρία στην ΕΚ, είχε εν τω μεταξύ επαναπροσδιορίσει την πολιτική της απέναντι στην ΕΚ. Έχοντας ξεπεράσει τους αρχικούς δισταγμούς της, αναγνώριζε ότι η Ευρωπαϊκή προοπτική ήταν ο μόνος δρόμος για τη χώρα. Αυτό φάνηκε και κατά τη διάρκεια της Διακυβερνητικής Διάσκεψης για τη διαπραγμάτευση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, όπου η Ελλάδα εμφανίστηκε με συγκεκριμένους στόχους στο σύνολο των μεγάλων κοινοτικών ζητημάτων.[23]

Η Δεύτερη Ελληνική Προεδρία ανέλαβε πρωτοβουλίες για να συζητηθούν τα μεγάλα ζητήματα που αφορούσαν τον μελλοντικό ρόλο της Κοινότητας και το

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

περιεχόμενο της ευρωπαϊκής ενοποιητικής διαδικασίας. Χαρακτηριστικές αυτού του πνεύματος υπήρξαν οι πρωτοβουλίες για τον διεθνή ρόλο της Κοινότητας, τον ενιαίο κοινοτικό χώρο, την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και οι γενικότερες συζητήσεις για τις σχέσεις Ανατολής – Δύσης. Εκείνο που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και θα πρέπει να συγκρατήσει κανείς, είναι το γεγονός ότι η ελληνική πολιτική απέναντι στα ευρωπαϊκά ζητήματα είχε εξελιχθεί και μεταβληθεί, και η αρχική επιφυλακτικότητα απέναντι στην ΕΟΚ είχε πλέον αντικατασταθεί από φιλοευρωπαϊκό πνεύμα με έμφαση στις έννοιες της αλληλεγγύης, της συνοχής και της ισόρροπης ανάπτυξης της Κοινότητας.

Επίτευγμα της συγκεκριμένης Προεδρίας ήταν:

- Το ότι τέθηκαν τα θεμέλια για την υιοθέτηση του Κοινοτικού Κοινωνικού Χάρτη.[24]

Τον Ιανουάριο 1994, η Ελλάδα αναλαμβάνει για Τρίτη φορά την Προεδρία του Συμβουλίου. (Ιανουάριος – Ιούνιος 1994) Αυτή η Προεδρία ήταν αρκετά διαφορετική από τις προηγούμενες. Επικεφαλής ως Πρόεδρος και Πρωθυπουργός είναι ξανά ο Ανδρέας Παπανδρέου και Υπουργός Εξωτερικών είναι ο Κάρολος Παπούλιας. Η Σύνοδος Κορυφής έλαβε χώρα στην Κέρκυρα. Ήταν μία δύσκολη περίοδος, διότι μόλις είχε τεθεί σε ισχύ η Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την Συνθήκη του Maastricht. Η Ελλάδα κλήθηκε να εφαρμόσει τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συντονίζοντας την Προεδρία της σε τρία επίπεδα. Το πρώτο αφορούσε τους Υπουργούς, το δεύτερο τους Γενικούς Γραμματείς και το τρίτο αφορούσε τους υπηρεσιακούς παράγοντες.

Κινητήριος μοχλός της Προεδρίας υπήρξε η ιδέα της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Πράγματι, χωρίς να υποτιμήσει ή παραμερίσει τις εθνικές προτεραιότητες, η ελληνική προεδρία προώθησε το πρόγραμμά της με ένα αμιγώς ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Αυτό φάνηκε κυρίως και όχι μόνο με την όλη διαχείριση της διαπραγμάτευσης και της ολοκλήρωσης του κεφαλαίου της διεύρυνσης.[25]

Στη Σύνοδο Κορυφής της Κέρκυρας (24-25 Ιουνίου 1994) οι αποφάσεις που ελήφθησαν σε μεγάλο βαθμό ταυτίζονται με δυναμικές και αποτελεσματικές απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα καθημερινά προβλήματα των πολιτών, στο πρόβλημα της ανεργίας, της εσωτερικής και της εξωτερικής της ασφάλειας, ώστε να εξασφαλισθεί τρόπος για διαφανέστερη και δημοκρατικότερη λειτουργία της. Ταυτίζονται, όμως, και με απαντήσεις σε εκτιμήσεις που αφορούν την ικανότητα ενός μικρού κράτους-μέλους να προωθήσει και να υλοποιήσει μέσα, σε έξι μήνες, όχι μόνο την

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

τέταρτη διεύρυνση της Ένωσης αλλά και τη δρομολόγηση νέων πτυχών των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. [26]

Στην Κέρκυρα ολοκληρώθηκαν οι προσπάθειες για τη διεύρυνση της ΕΕ με την ένταξη της Αυστρίας, Φιλανδίας και Σουηδίας με την υπογραφή των Σχετικών Πράξεων Προσχώρησης. Στην Τρίτη Προεδρία της στην ΕΕ, η Ελλάδα, προώθησε την προοπτική της διεύρυνσης της ΕΕ προς το Νότο και την Ανατολή της Ευρώπης, ώστε να εξασφαλιστεί η σταθερότητα, η ανάπτυξη και η συνεργασία και στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Επιτεύγματα της συγκεκριμένης Προεδρίας συνοπτικά ήταν:

- Ένταξη της Αυστρίας, της Σουηδίας, της Νορβηγίας και της Φινλανδίας στην ευρωπαϊκή οικογένεια.[27]

Αυτά που προώθησε η Προεδρία ήταν:

- Την επίσπευση των εργασιών για την προετοιμασία Συνθήκης για την ίδρυση της Europol
- Την επίσπευση της εφαρμογής της Σύμβασης του Δουβλίνου, ταυτόχρονα με την προώθηση της ιδέας υπογραφής παράλληλης σύμβασης με μη κράτη-μέλη προκειμένου να επιτευχθεί ευρύτερη, εναρμονισμένη ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου
- Την προετοιμασία συνολικής στρατηγικής για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών
- Τη στήριξη της δικαστικής συνεργασίας και κοινής δράσης ως μέρος των προσπαθειών για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.[28]

Η τέταρτη κατά σειρά Προεδρία της Ελλάδος, ήταν το πρώτο εξάμηνο του 2003, (Ιανουάριος – Ιούνιος 2003) με επικεφαλής τον Κωνσταντίνο Σημίτη, ως Πρωθυπουργό και Πρόεδρο και με υπουργό εξωτερικών τον Γεώργιο Παπανδρέου. Η Σύνοδος Κορυφής έλαβε χώρα στη Χαλκιδική. Πρωταρχικός στόχος της Προεδρίας τέθηκε η διεύρυνση προς τα Βαλκάνια. Επίσης, το 2003 ήταν το «έτος των Ατόμων με Αναπηρία» όπου σκοπό είχε να ενθαρρύνει το διάλογο τόσο στο εσωτερικό της ΕΕ όσο και στο εξωτερικό, όπως και μεταξύ των χωρών. Σε γενικές γραμμές η Προεδρία, χαρακτηρίστηκε ως επιτυχημένη, ενώ παράλληλα η Ελληνική Αρχηγία έλαβε τα εύσημα για την ικανότητα διαχείρισης των υποθέσεων σε «ανθρωπιστικό πνεύμα». Τέλος, ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της συγκεκριμένης Προεδρίας, αφορούσε στο θέμα των αερομεταφορών, όπου συμφωνήθηκε ένα πακέτο μέτρων στην ευθύνη της Επιτροπής για τη διαπραγμάτευση συμφωνιών αεροπορικών μεταφορών.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Η συμφωνία αυτή επέτρεψε στην Επιτροπή για διαπραγματευθεί συμφωνία κοινοτικού επιπέδου με τις ΗΠΑ, με στόχο τη δημιουργία «ανοικτού εναέριου χώρου» για να αντικαταστήσει άλλες περιοριστικές συμφωνίες που είχαν συμφωνηθεί διμερών από τα κράτη – μέλη.

Επιτεύγματα της συγκεκριμένης Προεδρίας συνοπτικά, ήταν:

- Ένταξη της Κύπρου, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Εσθονίας, της Ουγγαρίας, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Μάλτας, της Πολωνίας, της Σλοβάκικης Δημοκρατίας και της Σλοβενίας στην ευρωπαϊκή οικογένεια.
- Έθεσε ως προτεραιότητα τη διεύρυνση προς τα Δυτικά Βαλκάνια και άσκησε πίεση για σαφή δέσμευση της ΕΕ για την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων. Η Agenda της Θεσσαλονίκης, που υιοθετήθηκε τον Ιούνιο του 2003, περιλάμβανε σειρά συγκεκριμένων μέτρων που αποσκοπούσαν στην επίτευξη του εν λόγω στόχου.[29]

Τέλος, η πέμπτη κατά σειρά προεδρία της Ελλάδος, το 2014 (Ιανουάριος – Ιούνιος 2014) με επικεφαλής τον Αντώνη Σαμαρά ως Πρωθυπουργό και Πρόεδρο και Υπουργό Εξωτερικών τον Ευάγγελο Βενιζέλο. Η συγκεκριμένη Προεδρία θα αναλυθεί εκτενώς στο 3ο κεφάλαιο της εργασίας.

Παραπομπές:

Αναστασόπουλος, Τ. (2013) «Η Πέμπτη ελληνική προεδρία στην Ε.Ε.». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης». ΕΚΕΜ στο www.ekem.gr.

Νικήτας, Σ. (2014): «Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

Νικολαΐδης, Η. (2014): «Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ζέππος, Ι. (2012) «Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://europa.eu

Παγουλάτος, Γ., Μπλαβούκος, Σ. (2004) Η τελευταία Ελληνική Προεδρία. Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και οι Τέσσερις Ελληνικές Προεδρίες της ΕΕ. Αθήνα: Παπαζήση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κεφάλαιο 2ο

Η πρώτη Προεδρία της Ελλάδος στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ιούλιος 1983)

2.1 Ανάλυση 1ης Ελληνικής Προεδρίας. Επιτεύγματα και γενικές αναφορές

Η 1η Ιανουαρίου του 1981 αποτέλεσε ορόσημο για τη σύγχρονη ελληνική Ιστορία, καθώς τότε ξεκίνησε για την Ελλάδα μια νέα περίοδος στην πολιτική της Ιστορία. Η περίοδος αυτή υπήρξε δύσκολη και επίπονη, καθώς οι ελληνικές προσπάθειες πέρασαν από πολλά στάδια αβεβαιότητας και αμφιβολιών. Παράλληλα όμως, η περίοδος 1981-2002 έδειξε και τις δυνατότητες της χώρας να προχωρεί μπροστά, όταν υπάρχουν κατάλληλες πολιτικές συνθήκες και όραμα.[30]

Η Ελλάδα άσκησε για πρώτη φορά την Προεδρία του Συμβουλίου, το δεύτερο εξάμηνο του 1983. (Ιούλιος – Δεκέμβριος 1983). Η ανάληψη αυτής της Προεδρίας, τον Ιούλιο του 1983, συνέπεσε χρονικά, με μια δύσκολη συγκυρία τόσο σε εθνικό, όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Ο Ψυχρός Πόλεμος συνεχιζόταν και η κατάρριψη του νοτιοκορεατικού τζάμπο από τους Ρώσους πάνω από τη νήσο Σαχαλίνη, έδειχνε πόσο δύσκολη ήταν η πολιτική κατάσταση στη Γηραιά Ήπειρο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα την περίοδο εκείνη γνώριζε μια από τις μεγαλύτερες κρίσεις της. Η ρύθμιση των δημοσιονομικών προβλημάτων, η πραγματοποίηση της τρίτης διεύρυνσης, οι θεσμικές εξελίξεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, η αναθεώρηση της Αγροτικής Πολιτικής, η ανάγκη για την ανάπτυξη νέων πολιτικών, η βελτίωση της λειτουργίας των διαρθρωτικών ταμείων ήταν από τα σημαντικά ζητήματα που απασχολούσαν την ΕΟΚ εκείνη τη χρονική περίοδο.[31]

Η Ελλάδα, εκείνη την εποχή είχε αρχίσει να διανύει το πρώτο στάδιο προσαρμογής στο νέο καθεστώς σχέσεων με την ΕΟΚ και προσπαθούσε με την υποβολή εκ' μέρους της ελληνικής κυβέρνησης «μνημονίου» να επανατοποθετήσει τον ελληνοκοινοτικό διάλογο σε νέα πλαίσια. Μέσα σε συνθήκες πολιτικής και οικονομικής προσαρμογής στον ελληνικό χώρο και σε κρίσιμη κοινοτική συγκυρία, η Ελλάδα παρέλαβε τον Ιούλιο του 1983, την Προεδρία από την Ομοσπονδιακή Γερμανία. Στον διεθνή ορίζοντα επικρατούσε ένα νέο ψυχροπολεμικό κλίμα, με αποτέλεσμα οι σχέσεις Ανατολής-Δύσης να βρίσκονται σε συνεχή κρίση. Ήταν επόμενο, η ελληνική κυβέρνηση να αναλάβει μια προσπάθεια για μια πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική που θα ενίσχυε τη διαπραγματευτική θέση της χώρας σε συγκεκριμένα εθνικά προβλήματα όπως ήταν το Κυπριακό και ζητήματα για το Αιγαίο.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Τον Ιανουάριο του 1983 λοιπόν, η Ελλάδα λαμβάνει για πρώτη φορά την Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ, με επικεφαλής ως Πρωθυπουργό και Πρόεδρο τον Ανδρέα Παπανδρέου και υπουργό Εξωτερικών τον Γρηγόριο Βάρφη. Η Σύνοδος Κορυφής έλαβε χώρα στην Αθήνα. Η πληροφόρηση και η βιβλιογραφία για τη συγκεκριμένη Προεδρία είναι σε μεγάλο βαθμό ελλιπής, ωστόσο γίνεται μία όσο το δυνατόν περισσότερο λεπτομερής αξιολόγηση.[32]

Η Ελλάδα διαδέχθηκε την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας του καγκελαρίου Helmut Kohl στην προεδρία της ΕΟΚ των δέκα κρατών-μελών. Καθώς κατά τη διάρκειά της δεν υπήρξε κάποια αξιοσημείωτη πρόοδος, η γερμανική προεδρία του πρώτου εξαμήνου είχε αποσπάσει πολλά αρνητικά σχόλια. Ο εκπρόσωπος των Φιλελευθέρων στο Ευρωκοινοβούλιο είχε σημειώσει ότι «στη Στουτγάρδη (όπου έλαβε χώρα η Σύνοδος Κορυφής) σπείραμε, στην Αθήνα θα θερίσουμε». Ως ένας από τους πρώτους Έλληνες «θεριστές» εμφανίστηκε ο τότε πρόεδρος του Συμβουλίου των Υπουργών, Γιάννης Χαραλαμπόπουλος, ο οποίος ανέλαβε να αναλύσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τους στόχους της ελληνικής προεδρίας και έκανε λόγο για τις «ιδιομορφίες και για τις ιδιαιτερότητες των μικρών χωρών της Κοινότητας».[33]

Υπό τη συγκινησιακή φόρτιση της «Αλλαγής», στην καρδιά της πρώτης τετραετίας της πρωθυπουργίας του Ανδρέα Παπανδρέου, η πολιτική του ΠΑΣΟΚ απέναντι στην Ευρώπη δεν ήταν απολύτως σαφής. Παρ' όλο που ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας και στυλοβάτης της ευρωπαϊκής προοπτικής της Ελλάδας, Κωνσταντίνος Καραμανλής, είχε εκφράσει την υποστήριξή του στην ελληνική προεδρία, δεν είχε παρέλθει πολύς καιρός από συνθήματα όπως «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ, το ίδιο συνδικάτο». Ως εκ τούτου, πολλοί ευρωπαίοι αξιωματούχοι αντιμετώπιζαν με τρόμο και με αμηχανία την ελληνική προεδρία. Από τις πρώτες μέριμνες της ελληνικής πλευράς ήταν η προώθηση της ένταξης στην ΕΟΚ της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, τότε κυβερνωμένων από σοσιαλιστικές κυβερνήσεις. Το πρώτο ταξίδι του Ανδρέα Παπανδρέου έγινε στη Μαδρίτη, έξι ημέρες μετά την ανάληψη της προεδρίας, από όπου αναφέρθηκε στην προοπτική της ένταξης των δύο χωρών μέσα σε δύο χρόνια.[34]

Εν μέσω Ψυχρού Πολέμου, οι καλές σχέσεις του Ανδρέα Παπανδρέου με τον αραβικό κόσμο, αλλά και με το κίνημα των Αδεσμεύτων, αναδείχτηκαν σε σημεία-κλειδιά της ελληνικής προεδρίας. Η Indira Gandhi , τότε πρωθυπουργός της Ινδίας και επικεφαλής του Κινήματος των Αδεσμεύτων, η οποία επισκέφθηκε τότε την Αθήνα, σημείωσε ότι «η Ελλάδα αποτελεί γέφυρα ανάμεσα στην ΕΟΚ και στους Αδέσμευτους». Επιπλέον, στον απόηχο της ανακωχής μεταξύ Λιβάνου και Ισραήλ, που

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

συμφωνήθηκε την άνοιξη της ίδιας χρονιάς, έπειτα από έκτακτη σύνοδο των υπουργών Εξωτερικών της Ευρώπης, η Ελλάδα («ως φιλική δύναμη στον αραβικό κόσμο») και η Ιταλία (επειδή μετείχε στην πολυεθνική δύναμη στον Λίβανο) κλήθηκαν να εποπτεύσουν την τήρηση των όρων της συμφωνίας.[35]

Επί τάπητος τέθηκε και το Κυπριακό: «Τέθηκε ως διεθνές ζήτημα και όχι ως ελληνοτουρκική διένεξη», σημείωνε ο Τύπος της εποχής. Μάλιστα, συζητήθηκε εκτενώς στη συνάντηση του Ανδρέα Παπανδρέου με την «άσπονδη φίλη» του, τη βρετανή πρωθυπουργό Margaret Thatcher, στις αρχές Νοεμβρίου στο Λονδίνο. Η Thatcher υποσχέθηκε να μεσολαβήσει στον πρόεδρο Donald Regan, προκειμένου οι ΗΠΑ να μην αναγνωρίσουν το ψευδοκράτος. Κεντρικό αίτημα της Βρετανίας τότε ήταν η επιστροφή εισφορών ύψους 750 εκατ. ECU από την ΕΟΚ, το οποίο, ωστόσο, απέρριψε αργότερα το Ευρωκοινοβούλιο.[36]

Το 1983 η κύρια συζήτηση στην Ευρώπη ήταν η οικονομική κρίση της ένωσης, αλλά με όρους που ηχούν «εξωτικοί» σήμερα: κεντρικό ζήτημα αποτελούσε η διαχείριση υπέρογκων πλεονασμάτων αγροτικών προϊόντων. «Έχουμε τώρα στην ΕΟΚ ένα βουνό από 1,2 εκατ. τόνους πλεονάσματα βουτύρου και από δίπλα ένα άλλο βουνό από γάλα σε σκόνη, λίμνες από κρασί...», είχε σημειώσει ο τότε πρόεδρος του Ευρωκοινοβουλίου, ο ολλανδός σοσιαλιστής Piet Dankert. Η αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής προωθήθηκε σε ειδική σύνοδο των υπουργών Γεωργίας (η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από τον εξαιρετικά δραστήριο στην Κοινότητα Κώστα Σημίτη), Οικονομίας και Εξωτερικών των δέκα κρατών-μελών στο Ζάππειο. Στην τριήμερη εκείνη σύνοδο συζητήθηκε και το ελληνικό μνημόνιο.[37]

Η πρώτη Σύνοδος Κορυφής επί ελληνικού εδάφους έλαβε χώρα στις 6 Δεκεμβρίου στο Ζάππειο και χαρακτηρίστηκε από τους ίδιους τους διοργανωτές της, αποτυχημένη. Καθώς οι ευρωπαίοι ηγέτες δεν κατόρθωσαν να συμφωνήσουν σε κάποια σημαντική απόφαση, ο ίδιος ο Ανδρέας Παπανδρέου επέμεινε ώστε μετά τη λήξη της, να μην εκδοθεί κανένα σχετικό ψήφισμα με αοριστολογίες, παρ' όλο που είχε συμφωνηθεί η καταδίκη του ψευδοκράτους από όλους τους συμμετέχοντες. Ο Πρωθυπουργός ήταν εξαιρετικά δυσαρεστημένος από το γεγονός ότι δεν συζητήθηκαν από τους ευρωπαίους ηγέτες, τα μεγάλα γεωπολιτικά θέματα της περιόδου (Μεσανατολικό, σχέσεις Ανατολής - Δύσης κτλ.) έως του σημείου κύκλοι κοντά σε αυτόν, να προβλέπουν «το τέλος της Ευρώπης».[38]

Η Ελλάδα κατείχε λοιπόν, τη Προεδρία της ΕΟΚ για πρώτη φορά κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1983. Μεταξύ των κυριότερων αποτελεσμάτων της Ελληνικής

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Προεδρίας του 1983, συνοπτικά, ήταν η θέσπιση του νέου συμπληρωματικού προϋπολογισμού το 1983, η ουσιαστική πρόοδος στον τρίτο γύρο των διαπραγματεύσεων για τη διεύρυνση, η έναρξη διαπραγματεύσεων με τα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού σχετικά με την υπογραφή της σύμβασης Lome III και την υπογραφή συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και του συμφώνου των Άνδεων.[39]

Κατά την ίδια Προεδρία προτάθηκε να υπάρξει αύξηση των ιδίων πόρων της Κοινότητας. Πριν από την είσοδο των χωρών της Ιβηρικής, δηλαδή της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, η οποία έπρεπε να υποστηριχθεί (διευκολυνθεί) από ειδικά οικονομικά προγράμματα, η Ελλάδα πρότεινε τη δημιουργία περιφερειακής χρηματοδότησης για την άρση των ανισοτήτων. Τα Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα έγιναν πραγματικότητα δύο χρόνια αργότερα (1985).

Στα θέματα της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Συνεργασίας, πρωταρχικό μέλημα της ελληνικής Προεδρίας ήταν η κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, έκφραση των θέσεων των Δέκα πάνω σε διεθνή προβλήματα, με τη διαμόρφωση και προώθηση κοινών πολιτικών . Επίσης, προέκυψε και η πολιτική καταναλωτών για να ακολουθήσουν στη συνέχεια το Συμβούλιο των καταναλωτών και Επίτροπος Καταναλωτών.

Συνοπτικά, τα σημαντικότερα επιτεύγματα της 1ης Ελληνικής Προεδρίας ήταν:

- Η ενεργοποίηση του νέου συμπληρωματικού προϋπολογισμού το 1983
- Η ουσιαστική πρόοδος στον τρίτο γύρο των διαπραγματεύσεων διεύρυνσης
- Η έναρξη των διαπραγματεύσεων με τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού για την υπογραφή της Σύμβασης του Lomé III
- Η υπογραφή Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και του Συμφώνου των Άνδεων.[40]

Παραπομπές:

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης». ΕΚΕΜ στο www.ekem.gr.

Νικήτας, Σ. (2014): «Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

Νικολαΐδης, Η. (2014): «Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ζέππος, Ι. (2012) «Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://europa.eu

2.2 Λόγοι που οδήγησαν σε αποτυχία της 1ης Ελληνικής Προεδρίας

Για να θεωρηθεί επιτυχημένη μία Προεδρία, πρέπει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις και φυσικά πρέπει να πετύχει τη στοχοθεσία που έχει τεθεί. Η Ελλάδα έλαβε τα ηνία της Προεδρίας για πρώτη φορά το 1983, όπου ήταν μία ιδιαίτερα τεταμένη περίοδος για την γενικότερη εικόνα της Ευρώπης καθώς και για το οικονομικό υπόβαθρο της.

Παράλληλα, η Ελλάδα, είχε ως Πρωθυπουργό άρα και επικεφαλής της Προεδρίας, τον Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος προερχόταν από μία σημαντικότατη νίκη στις Εθνικές εκλογές της Ελλάδος. Ωστόσο, λόγω της πολιτικής ιδεολογίας του ΠΑΣΟΚ, υπήρξε από την αρχή μία ιδιάζουσα στάση απέναντι στον Ανδρέα Παπανδρέου. Αυτό διότι η σοσιαλιστική, λαϊκίστική κουλτούρα που είχε χαρακτηρίσει τον Ανδρέα Παπανδρέου, δεν ήταν παράλληλη με την ιδέα της Ευρώπης και την ιδεολογία της.

Επίσης, το γεγονός ότι εκείνη τη χρονιά, υπήρχαν στο προσκήνιο, προσωπικότητες στα συμβούλια των κρατών, όπως η Margaret Thatcher, ο Helmut Kohl και ο François Mitterrand, έκανε πιο δύσκολο το έργο της Ελληνικής Προεδρίας, αφού ανέβαζε αυτόματα τον πήχη για τη στοχοθεσία που είχε τεθεί και αυτά που περίμεναν οι αρμόδιοι, από την Προεδρία.

Επίσης, σημαντικό ρόλο παίζει επίσης το γεγονός, πως η Ελλάδα μόλις πριν δύο χρόνια είχε εισέλθει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με αποτέλεσμα να υπάρχει μία επιφυλακτικότητα από την πλευρά της ΕΕ προς την Ελλάδα και το αντίθετο από το λαό της Ελλάδος, προς την ΕΕ.

Η πρώτη περίοδος της σύμπτυξης της Ελλάδος, στην ΕΕ, χαρακτηρίζεται από έντονη αμφισβήτηση ορισμένων βασικών πτυχών της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Παράλληλα, επιδιώχθηκε η αναθεώρηση της θέσης της χώρας στην Κοινότητα με τη διαμόρφωση ενός «ειδικού καθεστώτος» σχέσεων και ρυθμίσεων. Για το σκοπό αυτό, η Ελλάδα υπέβαλε, το Μάρτιο του 1982, υπόμνημα με το οποίο ζήτησε πρόσθετες αποκλίσεις από την εφαρμογή ορισμένων κοινοτικών πολιτικών καθώς και πρόσθετη οικονομική ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε ως βάσιμο μόνο το δεύτερο αίτημα, το οποίο ουσιαστικά ικανοποιήθηκε με την έγκριση, το 1985, των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων (ΜΟΠ). Η σημασία των ΜΟΠ, όμως, ήταν πολύ μεγαλύτερη των πρόσθετων πόρων που εγκρίθηκαν τότε για την Ελλάδα γιατί εγκαινίασαν την προσπάθεια για την ανάπτυξη διαρθρωτικής πολιτικής από πλευράς Ε.Ε., η οποία αποκρυσταλλώθηκε το 1988 στη νέα διαρθρωτική πολιτική, το πρώτο «πακέτο Delors».[41]

Στην Ελλάδα, υφίσταντο μια εποχή σαρωτικής παρουσίας του ΠΑΣΟΚ με την στάση του όμως, προς την Ευρώπη να θεωρείται συχνά αμφίρροπη. Οι σχέσεις του Ανδρέα Παπανδρέου με την Margaret Thatcher ήταν ήδη ιδιαίτερα τεταμένες και αυτό δεν έκανε καλό και στην Προεδρία της Ελλάδος φυσικά.

Η προεδρία συνέπεσε με το δεύτερο εξάμηνο του 1983 και μια ταραχώδη περίοδο για την Κοινότητα, καθώς τρία βασικά ζητήματα –ο εξορθολογισμός της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), η υιοθέτηση μιας κοινής πολιτικής έρευνας και τεχνολογίας και η διατήρηση της δημοσιονομικής πειθαρχίας– είχαν προκαλέσει ισχυρές τριβές μεταξύ των κρατών μελών. Αντικρουόμενες και αγεφύρωτες απόψεις είχαν οδηγήσει σε αδιέξοδο, με αποτέλεσμα να φτάσει ακόμη και η Σύνοδος Κορυφής της Αθήνας (4-6 Δεκεμβρίου 1983) να ολοκληρωθεί χωρίς την έκδοση τελικού ανακοινωθέντος.[42]

Αναλυτικότερα, τα σημαντικότερα γεγονότα που έγιναν τη χρονιά του 1983 στην ΕΕ, όσο ήταν η Ελλάδα στην Προεδρία, ήταν ότι 1η Ιουλίου 1983, λαμβάνει για πρώτη φορά, τα ηνία της Προεδρίας η Ελλάδα. Στις 25 Ιουλίου του ίδιου χρόνου, το Συμβούλιο εκδίδει ψήφισμα σχετικά με τα προγράμματα πλαίσια για τις δραστηριότητες κοινοτικής έρευνας, ανάπτυξης και επίδειξης και το πρώτο πρόγραμμα πλαίσιο για το 1984/87. Στις 14 Σεπτεμβρίου, ο ευρωβουλευτής Altiero Spinelli παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχέδιο Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στις 19 Σεπτεμβρίου, το Συμβούλιο και οι υπουργοί παιδείας υιοθετούν ψήφισμα σχετικά με την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας στην εκπαίδευση. Από τις 4 έως τις 6 Δεκεμβρίου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

πραγματοποιείται στην Αθήνα, στο Ζάππειο. Συζητά τη χρηματοδότηση της Επιτροπής, τις δημοσιονομικές ανισορροπίες, την προσαρμογή της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), την ενίσχυση των διαρθρωτικών ταμείων και την ανάπτυξη νέων κοινοτικών πολιτικών. Στις 14 Δεκεμβρίου, το Συμβούλιο καταλήγει σε συνολική συμφωνία για την κοινή αλιευτική πολιτική και τέλος στις 17 Δεκεμβρίου, γίνει συμφωνία οικονομικής συνεργασίας μεταξύ της Κοινότητας και των χωρών του Συμφώνου των Άνδεων, η οποία υπογράφεται στην Καρταχένα της Κολομβίας.

Τα σημαντικότερα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας του Ανδρέα Παπανδρέου, ήταν συνοπτικά:

1. Η ενεργοποίηση του νέου συμπληρωματικού προϋπολογισμού το 1983,
2. Η ουσιαστική πρόοδος στον τρίτο γύρο των διαπραγματεύσεων διεύρυνσης της ΕΕ,
3. Η έναρξη των διαπραγματεύσεων με τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού για την υπογραφή της Σύμβασης του Lomé III και τέλος,
4. Η υπογραφή Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και του Συμφώνου των Άνδεων.[43]

Ωστόσο, οι λόγοι που αποδίδουν την αποτυχία στην Προεδρία, ήταν οι εξής:

- Η αξιοπιστία της κυβερνήσεως δεν ήταν σθεναρή, καθώς και η αξιοπιστία του Ανδρέα Παπανδρέου (reputation cost)
- Είναι μεγάλο κόστος, η φήμη που ακολουθεί μία κυβέρνηση, ένα κόμμα, ή έναν αρχηγό κόμματος, στη λήψη της Προεδρίας
- Η Ελλάδα, είχε μόλις εισέλθει πριν δύο έτη στην ΕΕ, με αποτέλεσμα να υπάρχει μία επιφυλακτικότητα απέναντι της (από πλευράς ΕΕ)
- Σημαντικότατο ρόλο διαδραματίζει η πληροφόρηση του κράτους που έχει λάβει τα ηνία της Προεδρίας, καθώς οφείλει να έχει άμεση πληροφόρηση για ό,τι συμβαίνει για να βοηθά και στη διαπραγματευτική διαδικασία
- Ο Πρόεδρος της Προεδρίας, οφείλει να ασκεί επιρροή και στο Συμβούλιο και όταν υπάρχει πρόβλημα με τον επικεφαλής, καθώς και αμφιβολία, καθιστά δύσκολη τη διαπραγματευτική ικανότητα, του κ-μ που κατέχει την Προεδρία

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

- Η διαχείριση της agenda, επίσης είναι πολύ σημαντική και στη συγκεκριμένη Προεδρία, λόγω και της έλλειψης εμπειρίας, η διαχείρισή της, δεν είχε σωστή διαχείριση
- Η agenda των διαπραγματεύσεων, ήταν αρκετά μεγάλη, η Ελλάδα μόλις είχε μπει στην ΕΕ, είχε απειρία με Προεδρία στο Συμβούλιο, είχε βλέψεις να εξυπηρετήσει και ζητήματα που αφορούσαν στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα μη σωστή διαχείριση και αμφισβήτηση από τα άλλα κράτη-μέλη
- Το πρόβλημα συλλογικής δράσης, επίσης έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αποτυχία της Ελλάδος
- Πολλές φορές οι εντολές δεν είναι ρητές και τα κ-μ έχουν τακτικές και αποκρύπτουν πληροφορίες, γύρω από πιθανές προτιμήσεις, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να οδηγηθεί η διαπραγμάτευση σε τελικές αποφάσεις
- Η θητεία του Προέδρου είναι επίσης σημαντική για την επιτυχία μίας Προεδρίας και ίσως η μικρή θητεία του Ανδρέα Παπανδρέου, μαζί με την απειρία σε θέματα ΕΕ και η έλλειψη γνώσεων, έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην αποτυχία της διαπραγμάτευσης
- Το γεγονός ότι υπήρχαν συνθήκες πόλωσης μεταξύ των επικεφαλής των κ-μ, έπαιξε επίσης ρόλο στην αποτυχία της Προεδρίας
- Η ελλιπής ενημέρωση, η έλλειψη κύρους του Ανδρέα Παπανδρέου, η ελλιπής πληροφόρηση, η αμφιβολία απέναντι στην Ελλάδα, η αδύναμη ηγεσία, η έλλειψη πραγματογνωμοσύνης και οι μη αποτελεσματικοί μηχανισμοί ελέγχου, ήταν από τους βασικούς λόγους αποτυχίας της Προεδρίας του 1983.[44]

Βασικότερο αρνητικό της Ελληνικής Προεδρίας του 1983, ήταν ότι η Σύνοδος Κορυφής της Αθήνας (4-6 Δεκεμβρίου 1983) ολοκληρώθηκε χωρίς την έκδοση τελικού ανακοινωθέντος. Επίσης, η στοχοθεσία της Ελλάδος, σύμφωνα με την agenda δεν επετεύχθη ουσιαστικά και οι λόγοι ήταν όσοι ανέφερα παραπάνω.

Χαρακτηριστικό του τέλους της Προεδρίας, ήταν επίσης η απάντηση του Hans-Dietrich Genscher, τότε υπουργού Εξωτερικών της Γερμανίας, σε δημοσιογράφο που ρώτησε: «Τι περιμένετε από την Ελληνική Προεδρία;» και απάντησε, «Να τελειώσει!».

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Πράγματι, η ελληνική προεδρία του 1983 τελείωσε με δεξίωση του υφυπουργού Προεδρίας, Δημήτρη Μαρούδα.[45]

Παραπομπές:

Αναστασόπουλος, Τ. (2013) «Η Πέμπτη ελληνική προεδρία στην Ε.Ε.». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης». ΕΚΕΜ στο www.ekem.gr.

Νικήτας, Σ. (2014): «Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

Νικολαΐδης, Η. (2014): «Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ζέππος, Ι. (2012) «Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://europa.eu

Nugent N. (2012) Α' Έκδοση: «Πολιτική & Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση» Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια – Επίμετρο: Μαρία Μ. Μενδρινού. Κεφάλαιο: Το Συμβούλιο των Υπουργών σελ: 210-239

Μπλαβούκος, Σπ. Μπουραντώνης, Δ. Παγουλάτος, Γ. (2014): "A President for the European Union: A New Actor in Town?*" JCMS 2007 Volume 45. Number 2. pp. 231–252

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κεφάλαιο 3ο

Η 5η και τελευταία έως τώρα Προεδρία της Ελλάδος στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Ιανουάριος 2014)

3.1 Η 5η Ελληνική Προεδρία (Ιανουάριος 2014). Γενικές Αναφορές – Επιτεύγματα

Το 2014 σηματοδοτείται από την ενδιάμεση αξιολόγηση της Στρατηγικής 2020, καθώς και από τη συνέχιση των προσπαθειών για την ολοκλήρωση και εμβάθυνση της ΟΝΕ. Η Ελληνική Προεδρία, λαμβάνει χώρα, με πρωθυπουργό τον Αντώνη Σαμαρά και Υπουργό Εξωτερικών τον Ευάγγελο Βενιζέλο, σε αυτήν ακριβώς την περίοδο των σημαντικών αλλαγών και εκκινήσεων, αναλαμβάνοντας για 5η φορά την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το Πρόγραμμα, «Ευρώπη, η κοινή μας αναζήτηση», με την προσδοκία ότι, σε αντίθεση με τις προηγούμενες περιορισμένης αποτελεσματικότητας Προεδρίες της, θα προσπαθήσει να πετύχει όπως η 4η Ελληνική Προεδρία το 2003. Ωστόσο η θέση της στην Ευρώπη το 2014 είναι αποδυναμωμένη λόγω της οικονομικής κρίσης που έχει επηρεάσει το κύρος της χώρας αρνητικά στη διεθνή σκηνή κι έχει οδηγήσει σε τάσεις εσωστρέφειας και ευρωσκεπτικισμού. Η Ελλάδα ωστόσο, παίρνει τα ηνία του Συμβουλίου το τελευταίο εξάμηνο του Τρίο Προεδρίας στο οποίο εντάσσεται, που ξεκίνησε τον Ιανουάριο 2013 με την Ιρλανδία και συνεχίζει από τον Ιούλιο του ίδιου έτους με τη Λιθουανία.[46]

Η Ελλάδα ανέλαβε την Προεδρία σε μια κομβική στιγμή στην πορεία της Ευρώπης. Όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης βυθίζονταν στην οικονομική κρίση, με όλες τις κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται. Οι ισορροπίες μεταξύ των κρατών μελών, έχουν διαταραχθεί. Διαχωρίζονται Βορράς- Νότος και η Ευρώπη ταυτίζεται με πολιτικές λιτότητας και ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Με επίπτωση, η εμπιστοσύνη των πολιτών στο ευρωπαϊκό σχέδιο να έχει κλονισθεί συθέμελα. Η διεξαγωγή των εκλογών για την ανάδειξη των νέων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2014 συνιστά έναν πρόσθετο παράγοντα που καθορίζει το πλαίσιο της Προεδρίας αυτής.[47]

Η οικονομική κρίση ανέδειξε τα όρια του Ευρωπαϊκού οικοδομήματος και της ΟΝΕ. Η ΕΕ ωστόσο, κατά την διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας έχει πλέον νέα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

εργαλεία οικονομικής διακυβέρνησης που αποτρέπουν οποιαδήποτε αμηχανία διαχείρισης της κρίσης του παρελθόντος. Κατά το εξάμηνο της Ελληνικής Προεδρίας έλαβαν χώρα και οι ευρωπαϊκές εκλογές, με τον κίνδυνο γενικής αποδοκιμασίας από τους Ευρωπαίους πολίτες. Επίσης, συνέπεσε με τη λήξη της θητείας των Προέδρων της Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης. Σε αυτή τη συγκυρία, η Ελλάδα κλήθηκε να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία του Συμβουλίου, αλλά και της Ένωσης για την προώθηση των Ευρωπαϊκών θεμάτων.[48]

Η Ελλάδα αναλαμβάνει τα ηνία στην Ε.Ε. λοιπόν, σε μια περίοδο πρωτοφανούς στη νεότερη ιστορία της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής κρίσης. Στα πρόθυρα χρεοκοπίας και αποκομμένη από κάθε δυνατότητα δανειοδότησης από τις αγορές, η ελληνική κυβέρνηση προσέφυγε το 2010 στο ΔΝΤ και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης, που της εξασφαλίζουν ζωτικής σημασίας χρηματοδότηση, δεσμευόμενη ωστόσο να ακολουθήσει στο εσωτερικό της ένα σφιχτό δημοσιονομικό πρόγραμμα και σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η ελληνική οικονομία διένυε την έκτη συνεχή χρονιά ύφεσης, που αποτυπώνεται πια αισθητά στο εισόδημα των φορολογούμενων, τις συρρικνωμένες κοινωνικές παροχές και τα ιστορικά για τη χώρα και σταθερά ανοδικά ποσοστά ανεργίας. Οι εύθραυστες κοινωνικές ισορροπίες, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, επιβαρύνονται από την πρόκληση του μεγάλου αριθμού μεταναστών που εισρέουν στη χώρα, ο οποίος αποκτά μη διαχειρίσιμες διαστάσεις. Κοινωνικός αποκλεισμός, φαινόμενα κατάθλιψης, ξενοφοβία και εγκληματικότητα σε μεγάλο βαθμό συνθέτουν την εικόνα της ελληνικής κοινωνίας εν έτη 2014.[49]

Άμεσα συνδεόμενο με τα παραπάνω είναι το έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών προς τους θεσμούς και το πολιτικό σύστημα εν γένει, όπως αποτυπώθηκε στα αποτελέσματα των εκλογών του Μαΐου και Ιουνίου 2012 με την εντυπωσιακή ήττα του δικομματισμού και άνοδο των πολιτικών άκρων, αλλά και με τα κύματα αγανακτισμένων πολιτών που παίρνουν οργανωμένη μορφή, τις απεργιακές διαδηλώσεις, τα περιστατικά βίας και τα τρομοκρατικά κρούσματα που εκδηλώνονται. Οι πολιτικές και τα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης και κάποτε ο ίδιος ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της χώρας οδηγούν σε πόλωση ακόμα και στο εσωτερικό των κομμάτων, δημιουργώντας ένα σκηνικό έντονης πολιτικής αβεβαιότητας και αστάθειας. Η χώρα διέρχεται επίσης μια σοβαρή κρίση κύρους τόσο στην ευρωπαϊκή όσο και διεθνή σκηνή. Ως αποτέλεσμα των επί σειρά ετών παραβιάσεων ευρωπαϊκών κανόνων και απόκρυψης οικονομικών δεδομένων, καθώς και της αδυναμίας εφαρμογής των εκ του μηχανισμού στήριξης απορρεουσών δεσμεύσεων, η Ελλάδα έχει

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

χάσει την αξιοπιστία της ως Ευρωπαϊκός εταίρος, και - λόγω και της ρευστής πολιτικής φωνής και της οικονομικής της ανάγκης - εμφανίζεται «λιγότερο ίση» μεταξύ των Κρατών της Ένωσης. Παράλληλα η χώρα, προβάλλει αποδυναμωμένη στη διεθνή σκηνή και συνακόλουθα στην ικανότητα προώθησης των εθνικών της θεμάτων.[50]

«ΕΥΡΩΠΗ, Η ΚΟΙΝΗ ΜΑΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ»

Το Πρόγραμμα της Ελληνικής Προεδρίας

Πηγή: http://www.gr2014.eu/el/eu-presidency/the-greek-presidency/logo-campaign

Κάθε χώρα που ασκεί την εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλέγει το λογότυπο της Προεδρίας της, το οποίο χρησιμεύει ως αναπόσπαστο οπτικό σύμβολό της: ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της ταυτότητας κάθε Προεδρίας, μια δήλωση που μεταφέρει το μήνυμά της προς την Ευρώπη και τον κόσμο. Το λογότυπο και το γραφιστικό υλικό του εμφανίζονται στις εκδόσεις και τη διαδικτυακή παρουσία της Προεδρίας, σε διακοσμήσεις στο κτίριο Justus Lipsius στις Βρυξέλλες και στους χώρους που φιλοξενούν τις επίσημες εκδηλώσεις της Προεδρίας.[51]

Το λογότυπο της Ελληνικής Προεδρίας, είναι ιδιαίτερα λιτό, εκπέμπει μια νότα αισιοδοξίας για το μέλλον της ΕΕ. Απεικονίζει ένα ιστιοφόρο με ανοιχτά πανιά, που σχηματίζεται από τα αρχικά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.[52] Φιλοδοξεί να ενώσει τις κοινές ευρωπαϊκές αξίες και την ιδιαίτερη ελληνική ταυτότητα, τις απαρχές της ένωσης της Ευρώπης με τη μελλοντική της πορεία, τις αρχές που διαμόρφωσαν το παρελθόν μας με τις κοινές προσδοκίες μας για το μέλλον.[53]

Το συμβολικό φόντο του λογοτύπου είναι η θάλασσα: θεμελιώδες στοιχείο της ελληνικής ταυτότητας, αλλά και κομβικό στοιχείο του παρελθόντος και του μέλλοντος της Ευρώπης. Η θάλασσα ιστορικά ένωσε τους ευρωπαϊκούς λαούς και σήμερα είναι παράγοντας ανάπτυξης και απασχόλησης σε ολόκληρη την Ευρώπη, ενώ αποτελεί και οριζόντια προτεραιότητα της Ελληνικής Προεδρίας. Από την άλλη πλευρά, τα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

επιμέρους σχήματα του λογοτύπου απεικονίζουν το ανάγλυφο του ελληνικού εδάφους και της ελληνικής ακτογραμμής, ενώ η επιλογή του «ημικυκλίου» αντιπροσωπεύει το Κοινοβούλιο και το αρχαίο θέατρο, τη μήτρα των δημοκρατικών παραδόσεων της Ευρώπης, της θεσμικής ισότητας και της κοινής μας πολιτιστικής κληρονομιάς.[54]

Το καράβι προωθεί ένα σύμβολο εξερεύνησης και μετάβασης, αλλά συγχρόνως και επικοινωνίας και ενότητας. Επίσης, είναι σύμβολο για την απόφασή της Ελλάδας να πλεύσει προς ένα κοινό μέλλον με την ΕΕ, παρά τη δύσκολη πορεία. Το ταξίδι είναι η συμβολική ουσία της αφήγησης του λογοτύπου: μια κοινή πορεία δημοκρατίας και συμμετοχής, μια κοινή αναζήτηση για την ευημερία μέσω της ανάπτυξης και της απασχόλησης, ένα κοινό σκάφος κίνησης και ασφάλειας για το μέλλον.[55] Το Υπουργείο Εξωτερικών ανέθεσε στην ελληνική δημιουργική ομάδα σχεδιασμού Beetroot να σχεδιάσει το λογότυπο και τη σχετική οπτική ταυτότητα, που παρουσιάστηκαν στις 25 Νοεμβρίου 2013.[56]

Το πρόγραμμα που ακολουθήσε η Ελλάδα κατά το εξάμηνο Προεδρίας της, κινείται στους πολιτικούς και νομοθετικούς άξονες του κοινού προγράμματος για το δεκαοχτάμηνο του Τρίο Προεδριών στο οποίο εντάσσεται.

Η Ελλάδα ανέλαβε την Προεδρία, σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rumpey. Στο πλαίσιο της Προεδρίας, η Ελληνική πλευρά οργάνωσε και συντόνισε όλες τις ομάδες εργασίας καθώς και τις συσκέψεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί όλων των ζητημάτων που αφορούν στις Θεματικές, Κλαδικές, Τομεακές, Κοινές και Κοινοτικές Πολιτικές σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, τους αρμόδιους Επιτρόπους και τα λοιπά θεσμικά όργανα της ΕΕ.[57]

Μέσα στους στόχους της Προεδρίας είναι η ενίσχυση της εμπλοκής της κοινωνίας και των πολιτών με την ΕΕ, μέσω πολιτικών και δράσεων που να ανταποκρίνονται στα καθημερινά προβλήματα, τις ανησυχίες και ανασφάλειες αυτών. Επίσης, η οικονομική ανάκαμψη, η απασχόληση, η συνοχή, η κινητικότητας των πολιτών, καθώς και η ασφάλεια της Ένωσης, αποτέλεσαν σημαντικούς στόχους. Απώτερος στόχος είναι η μετεξέλιξη της Ένωσης σε μια κοινότητα κοινών αξιών και για όλους τους πολίτες της, διαφυλάσσοντας ταυτόχρονα και ενισχύοντας το ευρωπαϊκό οικονομικό και κοινωνικό μοντέλο. Επιπρόσθετα, η ενίσχυση της δημοκρατικής νομιμοποίησης και λογοδοσίας της ΕΕ και των δεσμών αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών, καθώς και βαθμιαία οικοδόμηση της Ευρωπαϊκής δημοκρατίας, η ενίσχυση της ΟΝΕ και η εμβάθυνση της ΕΕ, η ανταγωνιστικότητα και

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

βιομηχανική πολιτική, οι δικτυακές υποδομές (τηλεπικοινωνίες, μεταφορές, ενέργεια), η απασχόληση και η ασφάλεια και Ένωση στο διεθνές περιβάλλον, το περιβάλλον, οι κλιματικές αλλαγές αποτέλεσαν κύριους στόχους της Προεδρίας με επιτυχία σε πολλούς από αυτούς. Η Ελλάδα ως τελευταία υπεύθυνη ανέλαβε την προώθηση των στόχων στις βάσεις που έθεσαν η Ιρλανδία και η Λιθουανία.[58]

Η Ελλάδα έθεσε κάποιες προτεραιότητες στο πρόγραμμα της «Ευρώπη – Η κοινή μας αναζήτηση» :

• <u>Ανάπτυξη - Απασχόληση- Συνοχή</u>

Με στόχο την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, προωθήθηκαν πολιτικές όπως η ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η ενεργειακή πολιτική – με έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας – ο τουρισμός και η ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική. Προς την κατεύθυνση της αύξησης της απασχόλησης και της βιώσιμης ανάπτυξης επιδιώχθηκε περαιτέρω η διαφύλαξη της σταθερότητας του κοινού νομίσματος μέσα από την εμβάθυνση της ΟΝΕ και τον ex ante συντονισμό των εθνικών δημοσιονομικών πολιτικών, αλλά και η διαχείριση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην Ευρωζώνη και η νέα αρχιτεκτονική της ΟΝΕ, που αναπόφευκτα αποτελούν προτεραιότητες των Προεδριών των ετών 2013-2014. Βάση για τις πρωτοβουλίες που αφορούν στην Ανάπτυξη και Απασχόληση, αποτέλεσε η διαδικασία του "Ευρωπαϊκού Εξαμήνου" και της "Ατζέντας 2020".[59]

• <u>Εμβάθυνση - Ολοκλήρωση Ευρωζώνης – ΟΝΕ</u>

Στο πλαίσιο της διευρυνσιακής προτεραιότητας, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην ευρωπαϊκή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων και την επιτάχυνση των διαδικασιών που θα επιτρέψουν την ένταξή τους στην Ένωση, μια πρωτοβουλία γνωστή ως «Ατζέντα 2014». Η σύγκληση Συνόδου Κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων στη Θεσσαλονίκη, η «Θεσσαλονίκη ΙΙ», επεδίωξε την υιοθέτηση πολιτικής διακήρυξης η οποία θα θέτει «ένα συγκεκριμένο, φιλόδοξο αλλά ρεαλιστικό στόχο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας ένταξης των χωρών των Δ. Βαλκανίων. Τρεις βασικοί στόχοι τίθενται στο πλαίσιο της Θεσσαλονίκης ΙΙ: η δημιουργία συμμαχιών προετοιμασίας μεταξύ των Κρατών μελών της Ένωσης με τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, η ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας μεταξύ των υποψηφίων σε περιφερειακό επίπεδο και η συμφωνία συγκεκριμένης ημερομηνίας για πλήρη ένταξη των χωρών των Δ. Βαλκανίων.[60]

• <u>Μετανάστευση – Σύνορα – Κινητικότητα</u>

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας αυτής τέθηκε η λήψη μέτρων για την ενίσχυση της ελευθερίας διακίνησης των Ευρωπαίων πολιτών για λόγους π.χ. σπουδών ή τουρισμού εντός του Ευρωπαϊκού χώρου, προς μια ανοικτή και ασφαλέστερη Ευρώπη. Στην ίδια προτεραιότητα εντάχθηκαν οι πολιτικές ασύλου και μετανάστευσης με στόχο τον καλύτερο συντονισμό και αλληλεγγύη μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών. Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης, που ορίζει τις προτεραιότητες της Ένωσης για την περίοδο 2010-2014 στον τομέα Δικαστικών και Εσωτερικών Υποθέσεων, προωθήθηκαν η ολοκλήρωση του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, καθώς και η εφαρμογή της αρχής της αλληλεγγύης και η διασφάλιση της ισότιμης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών-μελών ΕΕ για την προστασία των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.[61]

• Θαλάσσιες πολίτικες της ΕΕ - θεματική η οποία διαπερνά οριζόντια τις προτεραιότητες της προεδρίας.

Τα βασικότερα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας, όσον αφορά στις προτεραιότητες που έθεσε:

Όσον αφορά στην *Ανάπτυξη την Απασχόληση και Συνοχή*, τέθηκαν ως στόχοι η ανάσχεση της ύφεσης και η αντιμετώπιση της ανεργίας, που πλήττουν επικίνδυνα την κοινωνική συνοχή. Αποτελέσματα της Προεδρίας ήταν (α) η ομόφωνη έγκριση του νομοθετικού πακέτου ιδίων πόρων, το οποίο θα διασφαλίσει την έγκαιρη και σταθερή χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών στο πλαίσιο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, (β) η συμφωνία για τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας, γεγονός που διασφαλίζει την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της νέας Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της Ένωσης (ΚΑΠ), (γ) η υιοθέτηση νομοθετικών πράξεων στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της Πρώτης και Δεύτερης Πράξης της Ενιαίας Αγοράς, οι οποίες θα συνεισφέρουν στην επίτευξη των κοινών στόχων της Ένωσης, στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και στην παροχή των αναγκαίων διευκολύνσεων αλλά και διασφαλίσεων στους ευρωπαίους πολίτες και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.[62]

Παράλληλα, επετεύχθη συμφωνία για συμμετοχή της ΕΕ στην αύξηση του κεφαλαίου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, προς ενίσχυση της χρηματοδοτικής δυνατότητας του Ταμείου και βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση. Έτεροι σημαντικοί φάκελοι ολοκληρώθηκαν στο πεδίο των επενδύσεων, όπως το πακέτο επενδύσεων στην καινοτομία, το οποίο εισάγει μια νέα γενιά συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

για την εκπόνηση μακροπρόθεσμων και μεγάλης κλίμακας έργων καινοτομίας και το οποίο θα βοηθήσει την ανάπτυξη και την αγορά εργασίας της Ένωσης. Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και των υποδομών, υιοθετήθηκαν δύο πολύ σημαντικές οδηγίες για την μείωση του κόστους εγκατάστασης υψίρρυθμων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών και για την ανάπτυξη υποδομών εναλλακτικών καυσίμων.[63]

Όσον αφορά στη προτεραιότητα για την *ανθρώπινη κινητικότητα*, η Ελληνική Προεδρία ανέδειξε την προστασία των ευρωπαϊκών συνόρων και τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών σε ευρωπαϊκό ζήτημα ασφαλείας για το σύνολο της Ευρώπης με σεβασμό και αλληλεγγύη προς όλους του πολίτες της Ένωσης. Όσον αφορά στη διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας υπήρξαν οι εξής εξελίξεις: (α) αναθεωρήθηκε η λίστα των χωρών, για τους υπηκόους των οποίων υπάρχει υποχρέωση θεώρησης προκειμένου να εισέλθουν στην Ε.Ε. Με τον τρόπο αυτό, επιτράπηκε σε πολίτες περίπου 20 χωρών, περιλαμβανομένης της Μολδαβίας, να ταξιδέψουν στην Ε.Ε. χωρίς θεώρηση. Σημαντικό επίτευγμα ήταν (β) η Οδηγία για τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο ενδοεπιχειρησιακών μεταθέσεων και (γ) ο Κανονισμός για τη FRONTEX. (Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), άρχισε να λειτουργεί το 2005. Η βελτίωση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης και η ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις εθνικές συνοριακές αρχές είναι ο ρόλος του. Εδρεύει στη Βαρσοβία της Πολωνίας.)[64]

Η κορυφαία επιτυχία της Ελληνικής Προεδρίας, ήταν η διαμόρφωση του κειμένου, που υιοθετήθηκε ομόφωνα από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, προκειμένου να χρησιμεύσει ως η βάση για τις προτάσεις του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τον καθορισμό των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για το νομοθετικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό στον τομέα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Post-Stockholm). Το νέο κείμενο έφερε στο επίκεντρο την αρχή της αλληλεγγύης με εξειδίκευση στους τομείς του ασύλου, της διαχείρισης συνόρων και των μεταναστευτικών ροών. Η μετανάστευση έγινε κομμάτι στο πλαίσιο της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης, συνδέοντάς την με την αναπτυξιακή συνεργασία και την συνεργασία με τρίτες χώρες. Εισήγαγε την αρχή της θετικής αιρεσιμότητας στη συνεργασία της ΕΕ με τρίτες χώρες, ενώ περιέλαβε την ανάπτυξη αποτελεσματικών πολιτικών επιστροφής, σε συνδυασμό με την πολιτική θεωρήσεων και επανεισδοχής. Η εξέλιξη αυτή ήταν σημαντικότατη, για τον τρόπο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντιμετώπισης και θεώρησης του μεταναστευτικού. Έγινε πασιφανές, ότι η διαχείριση του μεταναστευτικού δεν αποτελεί πρόβλημα των χωρών του νότου της Ευρώπης και μόνο, αλλά ευρωπαϊκό πρόβλημα ασφάλειας συνόρων, με αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή των ευρωπαϊκών κρατών.[65]

Όσον αφορά στις *θαλάσσιες πολιτικές και στην οριζόντια θεματική*, η Ελληνική προεδρία είχε στόχο τον επανακαθορισμό και την επανέναρξη των Θαλασσίων πολιτικών της ΕΕ, με κάλυψη όλων των πτυχών τους, συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών, ενεργειακών και εκείνων της ασφάλειας. Βασικό επίτευγμα στον τομέα αυτό αποτελεί η υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Θαλάσσιας Ασφάλειας από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων Ιουνίου 2014, η οποία χαιρετίσθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του ίδιου μήνα. Είναι η πρώτη φορά που η ΕΕ αναπτύσσει μία ολοκληρωμένη, διατομεακή στρατηγική με σκοπό την καλύτερη προστασία της ασφάλειας και την προώθηση των οικονομικών συμφερόντων κ-μ και ΕΕ στην Θάλασσα. Η Στρατηγική, απέδειξε πως με τη παρουσία πολιτικής βούλησης, είναι δυνατόν να γίνει παράκαμψη στη γραφειοκρατία. Επίσης έγινε φανερή η αξιοποίηση της ικανότητας της Ένωσης να συνθέτει απόψεις, πολιτικές και μέσα, ώστε να προάγει καλύτερα την ασφάλεια και την ευημερία των Ευρωπαίων πολιτών.[66]

Όσον αφορά στην *οικονομία της Ευρωζώνης*, την *εμβάθυνσή* της καθώς και της ΕΕ, στόχος ήταν η αντιμετώπιση των αρχιτεκτονικών ελλειμμάτων του ευρώ, που αναδείχθηκαν από την κρίση, στο πλαίσιο της επιδίωξης για εμβάθυνση της ΕΕ, με προτεραιότητα στην εμβάθυνση της ΟΝΕ. Διατηρήθηκε επίσης η ακεραιότητα του κοινού νομίσματος, σε στέρεη και βιώσιμη βάση, καθώς και η διαφύλαξη της χρηματοοικονομικής σταθερότητας Εξέχουσας σημασίας υπήρξε η προώθηση της Τραπεζικής Ένωσης. Η Ελληνική Προεδρία ολοκλήρωσε πολιτικά τον Κανονισμό για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (SRM). Η εξέλιξη αυτή, σε συνδυασμό με τη Διακυβερνητική Συμφωνία για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (SRF), αποτελούν ένα σπουδαίο βήμα προς την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης, η οποία είναι ένα τεράστιο βήμα προς την ουσιαστική ολοκλήρωση της Ευρωζώνης. Επιπρόσθετα, ολοκληρώθηκε ένας αριθμός φακέλων στον τομέα της αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, που σκοπό έχουν την ενίσχυση της ασφάλειας και διαφάνειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της υπευθυνότητας των εμπλεκομένων σε αυτό. Ακόμη, προστατεύει και θωρακίζει τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και τα δικαιώματα των ιδιωτών επενδυτών και των καταναλωτών.[67]

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ιδιαίτερη προσοχή επίσης, δόθηκε στη διεύρυνση (έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τη Σερβία που επικύρωσε πανηγυρικά την έξοδο της γειτονικής χώρας από την πολυετή απομόνωσή της, αλλά και δικαίωσε τη στρατηγική για τα Δυτικά Βαλκάνια που είχε εισηγηθεί η Αθήνα –Σημίτης & Παπανδρέου- στη Σύνοδο Κορυφής της Χαλκιδικής το 2003. Άνοιγμα πέντε κεφαλαίων με το Μαυροβούνιο, απόδοση καθεστώτος υποψήφιας χώρας στην Αλβανία), ενώ επιβεβαίωσε τη δέσμευση αυτών των χωρών ώστε να εκπληρώσουν τα κριτήρια ένταξης. . Η εμβάθυνση της ΟΝΕ έλαβε χώρα με πλήρη σεβασμό προς την Ενιαία Αγορά, μέσω μιας διαδικασίας ανοικτής σε όλα τα μη-μέλη της Ευρωζώνης.[68]

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του νομοθετικού πακέτου της Πολιτικής Συνοχής, ολοκληρώθηκαν, κατά την διάρκεια της ελληνικής Προεδρίας, τέσσερεις κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμοί της Ε. Επιτροπής: ένας σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, ένας για τη συμπλήρωση του κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, ένας όσον αφορά τους ειδικούς κανόνες σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών για προγράμματα συνεργασίας και, τέλος, ένας που αφορά τους λεπτομερείς κανόνες σχετικά με τις αρχές για την επιλογή και τη διαχείριση των καινοτόμων δράσεων στον τομέα της αειφόρου αστικής ανάπτυξης που υποστηρίζονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.[69]

Σε θεσμικό επίπεδο, η Ελληνική Προεδρία, υιοθέτησε τον Κανονισμό για το καθεστώς και τη χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και ιδρυμάτων, που συνιστά ποιοτική αναβάθμιση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας μέσω της ανάδειξης πραγματικά υπερεθνικών ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων.[70]

Παραπομπές:

Αναστασόπουλος, Τ. (2013) «Η Πέμπτη ελληνική προεδρία στην Ε.Ε.». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ατζέντα 2014 (14-2-2011), Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr.

Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έννοια του Τρίο Προεδρίας (2012) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών www.mfa.gr

Ζέππος, Ι. (2012) «Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης». ΕΚΕΜ στο www.ekem.gr.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Κανελλόπουλος, Π.Ι. (2010) Το Δίκαιο της ΕΕ. Συνθήκη της Λισσαβώνας. Αθήνα Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Καπετανγιάννης, Β. (2013) «Διπλωματία και διεθνής επικοινωνιακή πολιτική». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Μαλλιάς, Α. (1-2-2012) «Για την Ευρώπη των πολιτών με αξιοπρέπεια». Το Βήμα.

Παρουσίαση του 18-μηνου προγράμματος Ιρλανδίας-Λιθουανίας-Ελλάδας για την Προεδρία της ΕΕ (trio) – Παρέμβαση ΥΠΕΞ Δ. Αβραμόπουλου (11-12-2012) Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr.

Πρεβελάκης, Γ.(11-3-2013) «Η Ευρωπαϊκή πρόκληση και η Ελληνική Προεδρία της ΕΕ». European Business Review στο www.europeanbusiness.gr

Το Βήμα (11-3-2013) Ευρωβαρόμετρο: Η ύφεση μειώνει την εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊσμό. Αυξάνεται η δυσαρέσκεια των πολιτών προς την Ε.Ε.

Χατζησωκράτης, Δ. (2013) «Η Ελλάδα εν όψει της προεδρίας στην Ε.Ε. Οι νέες προκλήσεις για Ελλάδα, Ευρώπη» Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Nugent, N. (2012) «Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. » Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια: Μενδρινού Μ. Αθήνα: Σαββάλας

(2013) Πρόγραμμα και προτεραιότητες Ελληνικής Προεδρίας. Οπτική ταυτότητα της Ελληνικής Προεδρίας. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.gr2014.eu

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://europa.eu

Ελληνική Προεδρία Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ypeka.gr

EU observer (23-11-2010) "Greece will fix dates for Balkan EU membership" στην ιστοσελίδα: www.euobserver.com.

Bunse, S. (2006) "The 2003 Greek Council Presidency". Mediterranean Politics 9.

Brigada, R. (2012) "Thessaloniki 2014: In quest of a renewed credibility of the EU Enlargement process". European Movement Albania Policy Paper, στο www.em-al.org.

Σέρμπος, Σ. (2010) «Ελλάδα και Δυτικά Βαλκάνια» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

(2013) «Ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. (1ο εξάμηνο 2014)» Μετά την Λιθουανία, η Ελλάδα αναλαμβάνει από την 1η Ιανουαρίου 2014 την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://gr.ambafrance.org/

Νικολαΐδης, Η. (2014): «Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

Το Έθνος (2014): «Σε κρίσιμη συγκυρία η πέμπτη προεδρία.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ethnos.gr/

Νικήτας, Σ. (2014): «Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

3.2 Η επιτυχία της 5ης Ελληνικής Προεδρίας

Για να καταφέρει μία Προεδρία ενός κράτους στο Συμβούλιο της Ε.Ε, να είναι επιτυχής, οφείλει να πληροί κάποιες προϋποθέσεις, σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης μίας Προεδρίας.

Η 5η Ελληνική Προεδρία, έλαβε τα ηνία σε μία πολύ δύσκολη περίοδο, όπου οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες στην Ε.Ε και στην Ευρωζώνη ειδικότερα, δεν ευδοκιμούσαν. Αυτό λοιπόν, καθιστά απόλυτα σαφές, πως το γενικότερο κλίμα, ήταν ιδιαίτερα τεταμένο. Η Ελλάδα, ήταν μία χώρα που ήταν στο επίκεντρο την περίοδο εκείνη, μιας και μόλις είχε εισέλθει για τα καλά στο κλοιό της κρίσης, με αποτέλεσμα να είναι αποδυναμωμένη.[71]

Η Ελληνική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε με χαμηλό προϋπολογισμό αλλά δεν ήταν μια Προεδρία χαμηλών προσδοκιών και αποτελεσμάτων. Αντίθετα, επιτεύχθηκαν περισσότερες από 65 συμφωνίες, πολλές από αυτές σε ζωτικούς τομείς, που επηρεάζουν κάθε πτυχή της καθημερινότητας των Ευρωπαίων πολιτών και που είναι δύσκολο να συνοψιστούν όλες στον περιορισμένο χώρο ενός άρθρου. Και μόνον ο μεγάλος αριθμός επισκέψεων Επιτρόπων και Γενικών Διευθυντών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (περισσότερες από 80 και 30 αντίστοιχα) αλλά και άλλων Οργάνων της ΕΕ, όπως οι Επιτροπές Ευρωπαϊκών Υποθέσεων από όλα τα εθνικά Κοινοβούλια (COSAC), η Επιτροπή των Περιφερειών και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της ΕΕ, δείχνουν την έντονη δραστηριότητα και τις διεργασίες που έγιναν στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά το ελληνικό εξάμηνο. Επιπλέον, η επιλογή του συγκρατημένου κόστους είχε υψηλό συμβολισμό για τη δημοσιονομική προσαρμογή την οποία υλοποιεί η Ελλάδα, αλλά αποτέλεσε και ένα γενικότερο παράδειγμα χρηστής διαχείρισης των δημοσίων πόρων για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και ήταν κάτι που προσέλαβαν ιδιαίτερα θετικά οι εταίροι μας, ιδίως γιατί συνοδεύτηκε από σημαντικά αποτελέσματα επί της ουσίας.[72]

Οι προτεραιότητες της Ελληνικής Προεδρίας κινήθηκαν σε τέσσερις βασικούς άξονες: την Εμβάθυνση-Ολοκλήρωση της ΟΝΕ, την Ανάπτυξη-Απασχόληση-Συνοχή, τη Μετανάστευση-Σύνορα-Κινητικότητα και τις Θαλάσσιες Πολιτικές.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόοδος που έγινε στην Εμβάθυνση και την Ολοκλήρωση της Ευρωζώνης/ΟΝΕ, δηλαδή στην ενίσχυση των θεσμών που θα αποτρέψουν την υποτροπή της κρίσης του ευρώ ή μιας μελλοντικής επανεμφάνισής

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

της. Συγκεκριμένα, έγιναν τρία πολύ σημαντικά βήματα στην Τραπεζική Ένωση που ενισχύουν τη σταθερότητα και την ασφάλεια του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Τα βήματα αυτά αποκαθιστούν την εμπιστοσύνη στις τράπεζες και μειώνουν το πιθανό κόστος για τον φορολογούμενο από μελλοντικές κρίσεις. Πρόκειται για τη συμφωνία για Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης, την αναδιατυπωμένη Οδηγία για τα Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων και την Οδηγία για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση Τραπεζών. Παράλληλα επιτεύχθηκε ομόφωνη πολιτική συμφωνία για το νομοθετικό πακέτο των ιδίων πόρων για την νέα περίοδο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2014-20 που διασφαλίζει τη συνέχεια στην έγκαιρη και ομαλή χρηματοδότηση των πολιτικών της ΕΕ.[73]

Στον άξονα Μετανάστευση-Σύνορα-Κινητικότητα, που είναι πολύ σημαντικός ιδιαίτερα για τις χώρες όπως η Ελλάδα, που αποτελούν πύλη εισόδου παράτυπων μεταναστών, εγκρίθηκε η πρόταση για τη θέσπιση κανόνων για την επιτήρηση των εξωτερικών θαλασσιών συνόρων. Αυτή είναι μια συμφωνία με πολλαπλή σημασία καθώς οδηγεί σε μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και νομική σαφήνεια στις επιχειρήσεις της Frontex, του Σώματος Φύλαξης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ.[74]

Στόχος ήταν η αποτροπή της παράνομης διέλευσης των θαλασσιών συνόρων, η καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας, ο εντοπισμός και η σύλληψη ατόμων που υπηρετούν σκοπούς άλλους από το δικαίωμα στο άσυλο ή τον χαρακτηρισμό ως πρόσφυγας. Παράλληλα συμβάλλει στην προστασία της ανθρώπινης ζωής και την πρόληψη τραγωδιών στη θάλασσα όπως η Λαμπεντούζα ή το Φαρμακονήσι. Η ειδική ομάδα «Μεσόγειος» προωθεί τη συνεργασία με τρίτες χώρες για την πρόληψη των μεταναστευτικών ροών προς την ΕΕ και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών. Με άλλα λόγια, μπήκε τάξη σε έναν τομέα που απασχολεί έντονα και με πολλούς τρόπους την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη γενικότερα και την Ελλάδα ειδικότερα.[75]

Στον άξονα των Θαλασσιών Πολιτικών, εγκρίθηκε η νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Θαλάσσια Ασφάλεια ενώ υιοθετήθηκε και «Διακήρυξη των Αθηνών» που θέτει τις προτεραιότητες στη ναυτιλιακή πολιτική της ΕΕ. Αυτές είναι η διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής ναυτιλίας σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, η αύξηση της απασχόλησης στον κλάδο, η ελεύθερη πρόσβαση στις αγορές, η στήριξη της ναυτιλίας μικρών αποστάσεων, η αποτελεσματική χρήση των ψηφιακών ναυτιλιακών υπηρεσιών σε επίπεδο ΕΕ, η διατήρηση ηγετικού ρόλου της ΕΕ στη ναυτιλιακή τεχνολογία και καινοτομία. Στις προτεραιότητες συμπεριλαμβάνεται η ενσωμάτωση

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

της έννοιας της «νησιωτικότητας» στη χάραξη των ευρωπαϊκών πολιτικών με στόχο την πρόληψη του γεωγραφικού και κοινωνικού αποκλεισμού και απομόνωσης ώστε να έχουν τα μικρότερα και πιο απομακρυσμένα νησιά ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης. Αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι αυτά είναι θέματα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ελλάδα. Στον ίδιο άξονα προχώρησε και η συμφωνία για τη χρηματοδότηση της Νέας Αλιευτικής Πολιτικής της ΕΕ, που στόχο έχει να επαναφέρει τα αλιευτικά αποθέματα σε βιώσιμα επίπεδα, να θέσει τέλος στις σπάταλες αλιευτικές πρακτικές αλλά και να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες απασχόλησης και ανάπτυξης στις παράκτιες περιοχές. Επιπλέον η συμφωνία για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό θέτει τις βάσεις για να μπει τάξη στον ανταγωνισμό που επικρατεί στο θαλάσσιο χώρο μεταξύ εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υδατοκαλλιεργειών και άλλων τομέων ανάπτυξης.[76]

Τέλος, στον καίριο άξονα Ανάπτυξη-Απασχόληση-Συνοχή εγκρίθηκε το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, μεταξύ της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με συνολικό προϋπολογισμό 20,84 δισ. ευρώ (Ευρωπαϊκή συνδρομή) και 26 δισ. ευρώ (συνολική δημόσια δαπάνη). Οι προτεραιότητες του Συμφώνου είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων, η ανάπτυξη και αξιοποίηση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον και η βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Πρόκειται για θέματα που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ελλάδα καθώς σε αυτό συμπεριλαμβάνεται το νέο ΕΣΠΑ. Αλλά βλέπουμε ότι είναι και θέματα που απασχολούν και συνολικά τις χώρες της ΕΕ. Στον ίδιο άξονα, σημαντική πρόοδος ήταν η απλούστευση των διαδικασιών του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλληλεγγύης που είχε σκοπό την αντιμετώπιση μεγάλων φυσικών καταστροφών και την εκδήλωση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης σε τέτοιες καταστάσεις. Έχει χρησιμοποιηθεί ήδη σε 56 περιπτώσεις παρέχοντας βοήθεια πάνω από 3,5 δισ. ευρώ σε 23 διαφορετικές χώρες από το 2002. Η Ελλάδα έχει λάβει 99,1 εκατ. ευρώ για τις πλημμύρες στον Έβρο του 2006 και τις πυρκαγιές του 2007. Η αναμόρφωση του περιλαμβάνει την έννοια της «περιφερειακής καταστροφής», που σημαίνει ότι δύναται να καταστήσει επιλέξιμη για αποκατάσταση ζημιών την Κεφαλλονιά για τους φετινούς σεισμούς.[77]

Πέρα από αυτούς τους μεγάλους άξονες, υπήρξε πρόοδος σε μια σειρά από άλλα θέματα, όπως οι διαπραγματεύσεις για ένταξη της Σερβίας στην ΕΕ (με στόχο να ολοκληρωθεί η δουλειά που προβλέπεται στις ενταξιακές διαδικασίες μέχρι το 2018)

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

και η υποψηφιότητα για ένταξη στην ΕΕ της Αλβανίας. Παράλληλα, ελήφθησαν αποφάσεις σε διάφορους άλλους τομείς, όπως το eCall (κλήση έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση συγκρούσεων οχημάτων με στόχο την μείωση του χρόνου ανταπόκρισης των υπηρεσιών πρώτων βοηθειών κατά 40-50%), η συμφωνία για την προώθηση των ποιοτικών αγροτικών προϊόντων με τριπλασιασμό των διατιθέμενων κονδυλίων στα 200 εκατ. ευρώ έως το 2020 και η έναρξη της συζήτησης για την εκμετάλλευση της πολιτιστικής κληρονομιάς των μεγάλων αθλητικών οργανώσεων ώστε να βελτιωθούν τα μακροπρόθεσμα οφέλη από τη φιλοξενία τους.[78]

Μπορεί η Ελληνική Προεδρία να μην σημαδεύτηκε από δραματικές διασκέψεις με πρωτοσέλιδα και αγωνιώδεις τηλεοπτικές μεταδόσεις, μπορεί να επισκιάστηκε σε ένα βαθμό από την παρατεταμένη προεκλογική περίοδο των ευρωεκλογών που παρατηρήθηκε σε πολύ μεγάλο αριθμό χωρών και την ανησυχητική ενίσχυση των ποικιλώνυμων ευρωσκεπτικιστικών πολιτικών σχημάτων, αλλά ήταν μια Προεδρία με αποτελέσματα και με πρόοδο σε μια σειρά σημαντικών θεμάτων. Στο εξάμηνο αυτό μπορεί να εμφανίστηκε ενισχυμένος ο ευρωσκεπτικισμός αλλά ενισχυμένη βγήκε και η Ευρώπη που έκανε σημαντικά βήματα μπροστά με τις φυλοευρωπαϊκές δυνάμεις να καταλαμβάνουν τελικά πάνω από τα 2/3 των εδρών του νεοεκλεγέντος Ευρωκοινοβουλίου.

Η Ελληνική Προεδρία λοιπόν, έληξε με επιτυχία χωρίς να δαπανηθούν υπέρογκα ποσά συγκριτικά με τις δαπάνες των προηγούμενων Προεδριών που έγιναν από άλλα κράτη. Παρότι το τυπικό εξάμηνο της προεδρίας συρρικνώθηκε, ακριβώς εξαιτίας των ευρωεκλογών, σε τέσσερις μήνες, η Αθήνα παρουσίασε έναν πλούσιο κατάλογο επιτευγμάτων. Απολογισμός του συνολικού έργου της Προεδρίας της Ελλάδας έγινε από τον πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 26-27/6/2014. Την επιτυχία επιβεβαίωσαν απονέμοντας εύσημα όλοι οι αρχηγοί των 28 κρατών, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rumpey, ο απερχόμενος Πρόεδρος της Commission José Manuel Barroso, ο Πρόεδρος του Eurogroup Jeroen Dijsselbloem και ο απερχόμενος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Martin Schulz. Στη διάρκεια της Προεδρίας ολοκληρώθηκαν 59 νομοθετήματα που είναι τα περισσότερα από όλες τις προηγηθείσες Προεδρίες. Η Ελλάδα αποστόμωσε έμπρακτα όλους όσοι προέβλεπαν σπατάλες και αποτυχία του εγχειρήματος. Η Ελληνική Προεδρία χαρακτηρίστηκε ως εξαιρετικά επιτυχημένη. Ο Herman Van Rumpey, υπογράμμισε πως η Ελλάδα έκανε σπουδαία δουλειά, παρά τις αντίξοες συνθήκες που επικρατούν στη χώρα και την Ευρώπη.[79]

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Από την πρώτη Προεδρία, το 1983, και την αποτυχία έκδοσης κοινού ανακοινωθέντος, εξαιτίας της αδιαλλαξίας της Margaret Thatcher, που ζητούσε «τα λεφτά της πίσω», έως την πέμπτη ελληνική προεδρία, η «δύστροπη χώρα» των αρχών της δεκαετίας του ’80 έγινε παράγοντας που συνέβαλε στην αποτελεσματική θεσμική λειτουργία της Ένωσης. Είναι γνωστό ότι το 1994, επί ελληνικής προεδρίας εισήλθαν στην ΕΕ. η Αυστρία και οι σκανδιναβικές χώρες και το 2003 -και πάλι με ελληνική προεδρία- έγιναν μέλη της Ένωσης η Κύπρος, η Μάλτα και 8 ακόμη χώρες του πάλαι ποτέ «ανατολικού μπλοκ». Κάτι που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε ιστορικό παράδοξο.

Παρόλο λοιπόν, που η Ελλάδα, δεν έλαβε την Προεδρία με την απόλυτη εμπιστοσύνη από τα κράτη-μέλη, ωστόσο κατάφερε να είναι επιτυχημένη και να μην απογοητεύσει την κοινή γνώμη, επιφέροντας ένα κύμα αισιοδοξίας, όσον αφορά στην Ελλάδα, και στην οικονομική κρίση που ταλανίζει ακόμη και σήμερα την χώρα μας.

Παραπομπές:

Αναστασόπουλος, Τ. (2013) «Η Πέμπτη ελληνική προεδρία στην Ε.Ε.». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ατζέντα 2014 (14-2-2011), Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr.

Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έννοια του Τρίο Προεδρίας (2012) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr

Ζέππος, Ι. (2012) «Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης». ΕΚΕΜ στο www.ekem.gr.

Κανελλόπουλος, Π.Ι. (2010) Το Δίκαιο της ΕΕ. Συνθήκη της Λισσαβώνας. Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Καπετανγιάννης, Β. (2013) «Διπλωματία και διεθνής επικοινωνιακή πολιτική». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Μαλλιάς, Α. (1-2-2012) «Για την Ευρώπη των πολιτών με αξιοπρέπεια». Το Βήμα.

Παρουσίαση του 18-μηνου προγράμματος Ιρλανδίας-Λιθουανίας-Ελλάδας για την Προεδρία της ΕΕ (trio) – Παρέμβαση ΥΠΕΞ Δ. Αβραμόπουλου (11-12-2012) Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στο www.mfa.gr.

Πρεβελάκης, Γ.(11-3-2013) «Η Ευρωπαϊκή πρόκληση και η Ελληνική Προεδρία της ΕΕ». European Business Review στο www.europeanbusiness.gr

Το Βήμα (11-3-2013) Ευρωβαρόμετρο: Η ύφεση μειώνει την εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊσμό. Αυξάνεται η δυσαρέσκεια των πολιτών προς την Ε.Ε.

Χατζησωκράτης, Δ. (2013) «Η Ελλάδα εν όψει της προεδρίας στην Ε.Ε. Οι νέες προκλήσεις για Ελλάδα, Ευρώπη» Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Nugent, N. (2012) «Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. » Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια: Μενδρινού Μ. Αθήνα: Σαββάλας

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

(2013) Πρόγραμμα και προτεραιότητες Ελληνικής Προεδρίας. Οπτική ταυτότητα της Ελληνικής Προεδρίας. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.gr2014.eu

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://europa.eu

Ελληνική Προεδρία Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ypeka.gr

EU observer (23-11-2010) "Greece will fix dates for Balkan EU membership" στην ιστοσελίδα: www.euobserver.com.

Bunse, S. (2006) "The 2003 Greek Council Presidency". Mediterranean Politics 9.

Brigada, R. (2012) "Thessaloniki 2014: In quest of a renewed credibility of the EU Enlargement process". European Movement Albania Policy Paper, στο www.em-al.org.

Σέρμπος, Σ. (2010) «Ελλάδα και Δυτικά Βαλκάνια» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

(2013) «Ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. (1ο εξάμηνο 2014)» Μετά την Λιθουανία, η Ελλάδα αναλαμβάνει από την 1η Ιανουαρίου 2014 την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://gr.ambafrance.org/

(2014) «Εύσημα των Ευρωπαίων ηγετών για την Ελληνική Προεδρία.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.naftemporiki.gr

Χαρδούβελης, Γκ.(2014): «Ικανοποίηση για τα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.naftemporiki.gr.

Νικολαΐδης, Η. (2014): «Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

Το Έθνος (2014): «Σε κρίσιμη συγκυρία η πέμπτη προεδρία.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ethnos.gr/

Νικήτας, Σ. (2014): «Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

Ιωακειμίδης, Π. (2010) Η συνθήκη της Λισαβόνας. Παρουσίαση, Ανάλυση, αξιολόγηση. Β' έκδ. Αθήνα: Θεμέλιο.

Κεφάλαιο 4ο

Σύγκριση της 1ης και 5ης Ελληνικής Προεδρίας στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιούλιος 1983 – Ιανουάριος 2014)

Η 1η και η 5η Ελληνική Προεδρία έχουν διαφορά μεταξύ τους 31 έτη, ωστόσο, η συγκεκριμένη εργασία οφείλει να συγκρίνει τα ανόμοια, με σκοπό την ανάδειξη της επιτυχίας της 5ης Ελληνικής Προεδρίας, που απέφερε στην Ελλάδα κύρος, καθώς ανέδειξε τις διαπραγματευτικές ικανότητές της, εν μέσω βαθύτατης κρίσης και οικονομικής και κοινωνικής δυσπραγίας, καθώς και την δυνατότητα της, να εξελίσσεται μέσα στα χρόνια και να επιτυγχάνει τη στοχοθεσία που θέτει.

Η 1η Ελληνική Προεδρία, έλαβε τα ηνία της λοιπόν, όπως έχω αναφέρει και στο 1ο κεφάλαιο, σε μία ιδιαίτερα τεταμένη περίοδο, το δεύτερο εξάμηνο του 1983. (Ιούλιος – Δεκέμβριος 1983). Η ανάληψη αυτής της Προεδρίας, τον Ιούλιο του 1983, συνέπεσε χρονικά, με μια δύσκολη συγκυρία τόσο σε εθνικό, όσο και σε κοινοτικό επίπεδο. Ο Ψυχρός Πόλεμος συνεχιζόταν και η κατάρριψη του νοτιοκορεατικού τζάμπο από τους Ρώσους πάνω από τη νήσο Σαχαλίνη, έδειχνε πόσο δύσκολη ήταν η πολιτική κατάσταση στη Γηραιά Ήπειρο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα την περίοδο εκείνη γνώριζε μια από τις μεγαλύτερες κρίσεις της. Η ρύθμιση των δημοσιονομικών προβλημάτων, η πραγματοποίηση της τρίτης διεύρυνσης, οι θεσμικές εξελίξεις προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, η αναθεώρηση της Αγροτικής Πολιτικής, η ανάγκη για την ανάπτυξη νέων πολιτικών, η βελτίωση της λειτουργίας των διαρθρωτικών ταμείων ήταν από τα σημαντικά ζητήματα που απασχολούσαν την ΕΟΚ εκείνη τη χρονική περίοδο.[80]

Η Ελλάδα λοιπόν, διανύει το πρώτο στάδιο προσαρμογής στο νέο καθεστώς σχέσεων με την ΕΟΚ και προσπαθούσε με την υποβολή εκ' μέρους της ελληνικής κυβέρνησης «μνημονίου» να επανατοποθετήσει τον ελληνοκοινοτικό διάλογο σε νέα πλαίσια. Στον διεθνή ορίζοντα επικρατούσε ένα νέο ψυχροπολεμικό κλίμα, με αποτέλεσμα οι σχέσεις Ανατολής - Δύσης να βρίσκονται σε συνεχή κρίση. Επίσης, τίθενται ζητήματα όπως το Κυπριακό που δυσχεραίνει επίσης την ομαλή διεξαγωγή της Προεδρίας

Στην καρδιά της πρώτης τετραετίας της πρωθυπουργίας του Ανδρέα Παπανδρέου, η πολιτική του ΠΑΣΟΚ απέναντι στην Ευρώπη δεν ήταν απολύτως σαφής και υπήρχαν διάφορα σχόλια γύρω από το όνομα του. Πολλοί ευρωπαίοι

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

αντιμετώπιζαν με ανησυχία την ελληνική προεδρία. Επίσης, όσον αφορά στις σχέσεις του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου με την Margaret Thatcher, έπαιζαν σημαντικό ρόλο, όσον αφορά στην ομαλή διεξαγωγή της Προεδρίας. Η χώρα που κατέχει την Προεδρία, οφείλει να έχει κύρος και να είναι αξιόπιστη. Ωστόσο, στην περίπτωση της Ελλάδος, το 1983, δεν είχε ούτε το ανάλογο κύρος, αλλά ούτε και την ανάλογη αξιοπιστία από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη. Επίσης, η έλλειψη εμπειρίας από τον Ανδρέα Παπανδρέου, όσον αφορά στην διαπραγματευτική ικανότητα έγινε φανερή στη πρώτη Σύνοδο Κορυφής επί ελληνικού εδάφους, που έλαβε χώρα στις 6 Δεκεμβρίου στο Ζάππειο και χαρακτηρίστηκε από τους ίδιους τους διοργανωτές της, αποτυχημένη. Καθώς οι ευρωπαίοι ηγέτες δεν κατόρθωσαν να συμφωνήσουν σε κάποια σημαντική απόφαση, ο ίδιος ο Ανδρέας Παπανδρέου επέμεινε ώστε μετά τη λήξη της, να μην εκδοθεί κανένα σχετικό ψήφισμα με αοριστολογίες, παρ' όλο που είχε συμφωνηθεί η καταδίκη του ψευδοκράτους από όλους τους συμμετέχοντες. Ο Πρωθυπουργός ήταν εξαιρετικά δυσαρεστημένος από το γεγονός ότι δεν συζητήθηκαν από τους ευρωπαίους ηγέτες, τα μεγάλα γεωπολιτικά θέματα της περιόδου (Μεσανατολικό, σχέσεις Ανατολής - Δύσης κτλ.).

Συνοπτικά, όπως αναφέρθηκαν και στο 2ο κεφάλαιο, τα σημαντικότερα επιτεύγματα της 1ης Ελληνικής Προεδρίας ήταν:

• Η ενεργοποίηση του νέου συμπληρωματικού προϋπολογισμού το 1983

• Η ουσιαστική πρόοδος στον τρίτο γύρο των διαπραγματεύσεων διεύρυνσης

• Η έναρξη των διαπραγματεύσεων με τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού για την υπογραφή της Σύμβασης του Lomé III

• Η υπογραφή Συμφωνίας Συνεργασίας μεταξύ της ΕΟΚ και του Συμφώνου των Άνδεων.[81]

Τα επιτεύγματα, συγκριτικά με τους στόχους και την agenda για τη Προεδρία, ήταν πολύ μικρά και δεν έδωσαν τόση βαρύτητα στη Προεδρία, με αποτέλεσμα, να θεωρηθεί αποτυχημένη. Αν και καθίσταται σαφές πως η αποτυχία, ήταν σίγουρη λόγω της κατάστασης που επικρατούσε σε Ευρωπαϊκό αλλά και εντός της χώρας, επίπεδο, η Ελληνική Κυβέρνηση, ήλπιζε να επιτύχει περισσότερες συμφωνίες και να καταφέρει να δημιουργήσει αξιοπιστία της χώρας στους Ευρωπαϊκούς κύκλους, κάτι το οποίο δεν επετεύχθη.

Σύμφωνα με όσα ανέφερα όσον αφορά στη 1η Ελληνική Προεδρία, θα γίνει η σύγκριση με την 5η Ελληνική Προεδρία. Αδιαμφισβήτητα, το γεγονός, ότι πέρασαν 31

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

έτη μέχρι να είναι πλήρως επιτυχής μία Ελληνική Προεδρία, δείχνει την απειρία με την οποία είχε λάβει τα ηνία ο Ανδρέας Παπανδρέου, την 1η Ελληνική Προεδρία.

Η Ελλάδα ανέλαβε την 5η κατά σειρά Ελληνική Προεδρία σε μια κομβική στιγμή στην πορεία της Ευρώπης. Όλα τα κράτη-μέλη της Ένωσης βυθίζονταν στην οικονομική κρίση, με όλες τις κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται. Οι ισορροπίες μεταξύ των κρατών μελών, έχουν διαταραχθεί. Διαχωρίζονται Βορράς- Νότος και η Ευρώπη ταυτίζεται με πολιτικές λιτότητας και ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ανεργίας. Με επίπτωση, η εμπιστοσύνη των πολιτών στο ευρωπαϊκό σχέδιο να έχει κλονισθεί συθέμελα. Η διεξαγωγή των εκλογών για την ανάδειξη των νέων μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2014 συνιστά έναν πρόσθετο παράγοντα επικινδυνότητας για την ομαλή διεξαγωγή της Προεδρίας, που καθορίζει το πλαίσιο της Προεδρίας αυτής.

Η Ελλάδα λοιπόν, έχει να αντιμετωπίσει ένα υπερβολικά μεγάλο φορτίο, αυτό της οικονομικής κρίσης, της ίδιας της χώρας, αλλά και του Ευρωπαϊκού οικοδομήματος καθώς και το κλονισμό της Ευρωζώνης. Η στιγμή που αναλαμβάνει την Προεδρία, μας προκαταβάλει να θεωρήσουμε πως θα είναι αποτυχημένη, ωστόσο, η Ελληνική Κυβέρνηση διέψευσε τις πεποιθήσεις αυτές.

Παρόλο που η Ελλάδα σαν χώρα είχε χάσει την αξιοπιστία της ως κράτος-μέλος της Ε.Ε. και παρόλο που το κύρος ήταν κάτι που δεν είχε η Ελληνική Κυβέρνηση, κατάφεραν να συνάψουν συμφωνίες και να επιτύχουν τους στόχους που είχαν τεθεί για την Ελληνική Προεδρία. Το γεγονός, ότι δεν πληρούσε όλες τις απαιτήσεις για μία επιτυχημένη Προεδρία δεν στάθηκε εμπόδιο και έτσι, έφερε το σωστό αποτέλεσμα. Εκτός της οικονομικής και κοινωνικής δυσπραγίας, το 2014 σηματοδοτείται από την ενδιάμεση αξιολόγηση της Στρατηγικής 2020, καθώς και από τη συνέχιση των προσπαθειών για την ολοκλήρωση και εμβάθυνση της ΟΝΕ, που καθιστούν ψηλά το πήχη. Η Ελληνική Προεδρία, με πρωθυπουργό τον Αντώνη Σαμαρά, σε αυτήν ακριβώς την περίοδο των σημαντικών αλλαγών και εκκινήσεων, αναλαμβάνοντας για 5η φορά την Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το Πρόγραμμα, «Ευρώπη, η κοινή μας αναζήτηση», με την προσδοκία ότι, σε αντίθεση με τις προηγούμενες περιορισμένης αποτελεσματικότητας Προεδρίες της, θα προσπαθήσει να πετύχει όπως η 4η Ελληνική Προεδρία το 2003. Ωστόσο η θέση της στην Ευρώπη το 2014 είναι αποδυναμωμένη λόγω της οικονομικής κρίσης που έχει επηρεάσει το κύρος της χώρας αρνητικά στη διεθνή σκηνή κι έχει οδηγήσει σε τάσεις εσωστρέφειας και ευρωσκεπτικισμού. Η Ελλάδα ωστόσο κατορθώνει αυτό που δεν περίμενε η Ευρώπη.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Όπως αναφέρθηκαν στο 3ο κεφάλαιο, η Ελλάδα έθεσε κάποιες προτεραιότητες στο πρόγραμμα της «Ευρώπη – Η κοινή μας αναζήτηση» :

- Ανάπτυξη - Απασχόληση- Συνοχή
- Εμβάθυνση - Ολοκλήρωση Ευρωζώνης - ΟΝΕ
- Μετανάστευση – Σύνορα – Κινητικότητα
- Θαλάσσιες πολίτικες της ΕΕ - θεματική η οποία διαπερνά οριζόντια τις προτεραιότητες της προεδρίας. –[82]

Η Ελληνική Προεδρία κατάφερε να επιτύχει και τις τέσσερις βασικές προτεραιότητες της, με συμφωνίες που καθιστούν επιτυχημένη την Προεδρία.

Τα βασικότερα επιτεύγματα έχουν αναφερθεί αναλυτικά στο 3ο κεφάλαιο. Τα βασικότερα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας, όσον αφορά στις προτεραιότητες που έθεσε είναι αναλυτικά στο 3ο κεφάλαιο.

Περιληπτικά τα βασικότερα επιτεύγματα της είναι:

- Όσον αφορά στην *Ανάπτυξη την Απασχόληση και Συνοχή*: (α) η ομόφωνη έγκριση του νομοθετικού πακέτου ιδίων πόρων, το οποίο θα διασφαλίσει την έγκαιρη και σταθερή χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών στο πλαίσιο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, (β) η συμφωνία για τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας, γεγονός που διασφαλίζει την απρόσκοπτη χρηματοδότηση της νέας Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της Ένωσης (ΚΑΠ), (γ) η υιοθέτηση νομοθετικών πράξεων στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της Πρώτης και Δεύτερης Πράξης της Ενιαίας Αγοράς και τέλος συμφωνία για συμμετοχή της ΕΕ στην αύξηση του κεφαλαίου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων.
- Όσον αφορά στη προτεραιότητα για την ανθρώπινη κινητικότητα: Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας υπήρξαν οι εξής εξελίξεις: (α) αναθεωρήθηκε η λίστα των χωρών, για τους υπηκόους των οποίων υπάρχει υποχρέωση θεώρησης προκειμένου να εισέλθουν στην Ε.Ε. Με τον τρόπο αυτό, επιτράπηκε σε πολίτες περίπου 20 χωρών, περιλαμβανομένης της Μολδαβίας, να ταξιδέψουν στην Ε.Ε. χωρίς θεώρηση. Σημαντικό επίτευγμα ήταν (β) η Οδηγία για τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ενδοεπιχειρησιακών μεταθέσεων και (γ) ο Κανονισμός για τη FRONTEX. Και η κορυφαία επιτυχία της Ελληνικής Προεδρίας, ήταν η διαμόρφωση του κειμένου, που υιοθετήθηκε ομόφωνα από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, προκειμένου να χρησιμεύσει ως η βάση για τις προτάσεις του Προέδρου του Ευρ. Συμβουλίου για τον καθορισμό των Στρατηγικών Κατευθυντήριων Γραμμών για το νομοθετικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό στον τομέα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (Post-Stockholm).

- Όσον αφορά στις θαλάσσιες πολιτικές και στην οριζόντια θεματική: Βασικό επίτευγμα στον τομέα αυτό αποτελεί η υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Θαλάσσιας Ασφάλειας από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων Ιουνίου 2014, η οποία χαιρετίσθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του ίδιου μήνα. Είναι η πρώτη φορά που η ΕΕ αναπτύσσει μία ολοκληρωμένη, διατομεακή στρατηγική με σκοπό την καλύτερη προστασία της ασφάλειας και την προώθηση των οικονομικών συμφερόντων κ-μ και ΕΕ στην Θάλασσα.
- Εξέχουσας σημασίας υπήρξε η προώθηση της Τραπεζικής Ένωσης. Η Ελληνική Προεδρία ολοκλήρωσε πολιτικά τον Κανονισμό για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (SRM). Η εξέλιξη αυτή, σε συνδυασμό με τη Διακυβερνητική Συμφωνία για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (SRF), αποτελούν ένα σπουδαίο βήμα προς την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης, η οποία είναι ένα τεράστιο βήμα προς την ουσιαστική ολοκλήρωση της Ευρωζώνης.
- Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε και στη διεύρυνση: έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με τη Σερβία, άνοιγμα πέντε κεφαλαίων με το Μαυροβούνιο, απόδοση καθεστώτος υποψήφιας χώρας στην Αλβανία. [84]

Η Ελληνική Προεδρία έληξε με επιτυχία χωρίς να δαπανηθούν υπέρογκα ποσά συγκριτικά με τις δαπάνες των προηγούμενων Προεδριών που έγιναν από άλλα κράτη. Παρότι το τυπικό εξάμηνο της προεδρίας συρρικνώθηκε, ακριβώς εξαιτίας των ευρωεκλογών, σε τέσσερις μήνες, η Αθήνα παρουσίασε έναν πλούσιο κατάλογο επιτευγμάτων και συμφωνιών τις οποίες δεν περίμενε το Συμβούλιο. Απολογισμός του συνολικού έργου της Προεδρίας της Ελλάδας έγινε από τον πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά στη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 26-27/6/2014. Την επιτυχία επιβεβαίωσαν απονέμοντας εύσημα όλοι οι αρχηγοί των 28 κρατών, ο Πρόεδρος του

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rumpey, ο απερχόμενος Πρόεδρος της Commission José Manuel Barroso, ο Πρόεδρος του Eurogroup Jeroen Dijsselbloem και ο απερχόμενος Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Martin Schulz. Στη διάρκεια της Προεδρίας ολοκληρώθηκαν 59 νομοθετήματα που είναι τα περισσότερα από όλες τις προ ηγηθείσες Προεδρίες. Η Ελλάδα αποστόμωσε έμπρακτα όλους όσοι προέβλεπαν σπατάλες και αποτυχία του εγχειρήματος. Η Ελληνική Προεδρία χαρακτηρίστηκε ως εξαιρετικά επιτυχημένη. Ο Herman Van Rumpey, υπογράμμισε πως η Ελλάδα έκανε σπουδαία δουλειά, παρά τις αντίξοες συνθήκες που επικρατούν στη χώρα και την Ευρώπη.

Από την πρώτη Προεδρία, το 1983, και την αποτυχία έκδοσης κοινού ανακοινωθέντος, εξαιτίας της αδιαλλαξίας της Margaret Thatcher, που ζητούσε «τα λεφτά της πίσω», έως την πέμπτη ελληνική προεδρία, η «δύστροπη χώρα» των αρχών της δεκαετίας του ’80 έγινε παράγοντας που συνέβαλε στην αποτελεσματική θεσμική λειτουργία της Ένωσης. Είναι γνωστό ότι το 1994, επί ελληνικής προεδρίας εισήλθαν στην ΕΕ. η Αυστρία και οι σκανδιναβικές χώρες και το 2003 -και πάλι με ελληνική προεδρία- έγιναν μέλη της Ένωσης η Κύπρος, η Μάλτα και 8 ακόμη χώρες του πάλαι ποτέ «ανατολικού μπλοκ». Κάτι που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε ιστορικό παράδοξο.

Τα οφέλη που λαμβάνει μία χώρα που προεδρεύει στο Συμβούλιο της ΕΕ είναι πολλά δίχως αμφιβολία. Όταν μία χώρα είναι επιτυχής στην agenda που έχει θέσει – πόσο μάλλον η Ελλάδα, που ήταν οικονομικά και κοινωνικά αποδυναμωμένη – λαμβάνει κυρίως κύρος, αξιοπιστία, καθώς και οι συμφωνίες που συνάπτει είναι συμφωνίες που επωφελούν και την ίδια την χώρα που προεδρεύει καθώς είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παραπομπές:

Αναστασόπουλος, Τ. (2013) «Η Πέμπτη ελληνική προεδρία στην Ε.Ε.». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ατζέντα 2014 (14-2-2011), Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στην ιστοσελίδα www.mfa.gr.

Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έννοια του Τρίο Προεδρίας (2012) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, στην ιστοσελίδα www.mfa.gr

Ζέππος, Ι. (2012) «Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης». ΕΚΕΜ στην ιστοσελίδα www.ekem.gr.

Κανελλόπουλος, Π.Ι. (2010) Το Δίκαιο της ΕΕ. Συνθήκη της Λισσαβώνας. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Καπετανγιάννης, Β. (2013) «Διπλωματία και διεθνής επικοινωνιακή πολιτική». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Μαλλιάς, Α. (1-2-2012) «Για την Ευρώπη των πολιτών με αξιοπρέπεια». Το Βήμα.

Παρουσίαση του 18-μηνου προγράμματος Ιρλανδίας-Λιθουανίας-Ελλάδας για την Προεδρία της ΕΕ (trio) – Παρέμβαση ΥΠΕΞ Δ. Αβραμόπουλου (11-12-2012) Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στην ιστοσελίδα www.mfa.gr.

Πρεβελάκης, Γ.(11-3-2013) «Η Ευρωπαϊκή πρόκληση και η Ελληνική Προεδρία της ΕΕ». European Business Review στο www.europeanbusiness.gr

Το Βήμα (11-3-2013) Ευρωβαρόμετρο: Η ύφεση μειώνει την εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊσμό. Αυξάνεται η δυσαρέσκεια των πολιτών προς την Ε.Ε.

Χατζησωκράτης, Δ. (2013) «Η Ελλάδα εν όψει της προεδρίας στην Ε.Ε. Οι νέες προκλήσεις για Ελλάδα, Ευρώπη» Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

(2013) Πρόγραμμα και προτεραιότητες Ελληνικής Προεδρίας. Οπτική ταυτότητα της Ελληνικής Προεδρίας. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.gr2014.eu

Ελληνική Προεδρία Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ypeka.gr

EU observer (23-11-2010) "Greece will fix dates for Balkan EU membership" στην ιστοσελίδα: www.euobserver.com.

Bunse, S. (2006) "The 2003 Greek Council Presidency". Mediterranean Politics 9.

Brigada, R. (2012) "Thessaloniki 2014: In quest of a renewed credibility of the EU enlargement process". European Movement Albania Policy Paper, στην ιστοσελίδα www.em-al.org.

Σέρμπος, Σ. (2010) «Ελλάδα και Δυτικά Βαλκάνια» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης.

(2013) «Ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. (1ο εξάμηνο 2014)» Μετά την Λιθουανία, η Ελλάδα αναλαμβάνει από την 1η Ιανουαρίου 2014 την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://gr.ambafrance.org/

(2014) «Εύσημα των Ευρωπαίων ηγετών για την Ελληνική Προεδρία.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.naftemporiki.gr

Χαρδούβελης, Γκ.(2014): «Ικανοποίηση για τα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.naftemporiki.gr.

Νικολαΐδης, Η. (2014): «Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

Το Έθνος (2014): «Σε κρίσιμη συγκυρία η πέμπτη προεδρία.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ethnos.gr/

Νικήτας, Σ. (2014): «Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.» Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

Μπλαβούκος, Σπ. Μπουραντώνης, Δ. Παγουλάτος, Γ. (2014): "A President for the European Union: A New Actor in Town?*" JCMS 2007 Volume 45. Number 2. pp. 231–252

Ιωακειμίδης, Π. (2010) Η συνθήκη της Λισαβόνας. Παρουσίαση, Ανάλυση, αξιολόγηση. Β' έκδ. Αθήνα: Θεμέλιο.

Βιβλιογραφία

Αναστασόπουλος, Τ. (2013) «*Η Πέμπτη ελληνική προεδρία στην Ε.Ε.*». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Nugent N. (2012) Α' Έκδοση: «*Πολιτική & Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*» Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια – Επίμετρο: Μαρία Μ. Μενδρινού. Κεφάλαιο: Το Συμβούλιο των Υπουργών σελ: 210-239

Διαμαντοπούλου, Α. (2013) «*Ελληνική Προεδρία και ευρωπαϊκό διακύβευμα*». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Ατζέντα 2014 (14-2-2011), Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στην ιστοσελίδα www.mfa.gr.

Προεδρία στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Η έννοια του Τρίο Προεδρίας (2012) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, στην ιστοσελίδα www.mfa.gr

Ζέππος, Ι. (2012) «*Η Ελλάδα στην Ε.Ε.-30 χρόνια μετά*» στο Νταλλής,Σ. (επιμ.) Από την ένταξη στην κρίση. Ελλάδα και Ευρωπαϊκή Ένωση: 1981-2011. Αθήνα: Παπαζήση.

Ιωακειμίδης, Π. (2010) «*Η Ευρωπαϊκή Πολιτική της Ελλάδας*» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι. Σιδέρης

Ιωακειμίδης, Π. (28.12.02) «*Η Ελλάδα στην Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης*». ΕΚΕΜ στην ιστοσελίδα www.ekem.gr.

Κανελλόπουλος, Π.Ι. (2010) *Το Δίκαιο της ΕΕ. Συνθήκη της Λισσαβώνας*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.

Καπετανγιάννης, Β. (2013) «*Διπλωματία και διεθνής επικοινωνιακή πολιτική*». Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Μαλλιάς, Α. (1-2-2012) «*Για την Ευρώπη των πολιτών με αξιοπρέπεια*». Το Βήμα.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Παγουλάτος, Γ., Μπλαβούκος, Σ. (2004) *Η τελευταία Ελληνική Προεδρία. Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και οι Τέσσερις Ελληνικές Προεδρίες της ΕΕ*. Αθήνα: Παπαζήση.

Παρουσίαση του 18-μηνου προγράμματος Ιρλανδίας-Λιθουανίας-Ελλάδας για την Προεδρία της ΕΕ (trio) – Παρέμβαση ΥΠΕΞ Δ. Αβραμόπουλου (11-12-2012) Ιστοσελίδα Υπουργείου Εξωτερικών, στην ιστοσελίδα www.mfa.gr.

Πρεβελάκης, Γ.(11-3-2013) «*Η Ευρωπαϊκή πρόκληση και η Ελληνική Προεδρία της ΕΕ*». European Business Review στην ιστοσελίδα www.europeanbusiness.gr

Το Βήμα (11-3-2013) Ευρωβαρόμετρο: *Η ύφεση μειώνει την εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊσμό. Αυξάνεται η δυσαρέσκεια των πολιτών προς την Ε.Ε.*

Χατζησωκράτης, Δ. (2013) «*Η Ελλάδα εν όψει της προεδρίας στην Ε.Ε. Οι νέες προκλήσεις για Ελλάδα, Ευρώπη*» Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική. Αθήνα: Παπαζήση.

Nugent, N. (2012) «*Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. » Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές. Επιμέλεια: Μενδρινού Μ. Αθήνα: Σαββάλας

(2013) *Πρόγραμμα και προτεραιότητες Ελληνικής Προεδρίας. Οπτική ταυτότητα της Ελληνικής Προεδρίας*. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.gr2014.eu

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://europa.eu

Ελληνική Προεδρία Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014. Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ypeka.gr

EU observer (23-11-2010) "*Greece will fix dates for Balkan EU membership"* στην ιστοσελίδα: www.euobserver.com.

Bunse, S. (2006) "*The 2003 Greek Council Presidency*". Mediterranean Politics 9.

Brigada, R. (2012) "*Thessaloniki 2014: In quest of a renewed credibility of the EU enlargement process*". European Movement Albania Policy Paper, στην ιστοσελίδα www.em-al.org.

Σέρμπος, Σ. (2010) «*Ελλάδα και Δυτικά Βαλκάνια*» στο Βαληνάκης, Γ. (επιμ.) Ελληνική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική. Αθήνα: Ι.Σιδέρης.

(2013) *«Ελληνική Προεδρία της Ε.Ε. (1ο εξάμηνο 2014)»* Μετά την Λιθουανία, η Ελλάδα αναλαμβάνει από την 1η Ιανουαρίου 2014 την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το πρώτο εξάμηνο του έτους. Αθήνα: από την ιστοσελίδα https://gr.ambafrance.org/

(2014) *«Εύσημα των Ευρωπαίων ηγετών για την Ελληνική Προεδρία.»* Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.naftemporiki.gr

Χαρδούβελης, Γκ.(2014): *«Ικανοποίηση για τα επιτεύγματα της Ελληνικής Προεδρίας.»* Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.naftemporiki.gr.

Νικολαΐδης, Η. (2014): *«Τέσσερις προεδρίες και ένα μνημόνιο.»* Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.tovima.gr.

ATHENS UNIVERSITY OF ECONOMICS & BUSINESS
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Το Έθνος (2014): *«Σε κρίσιμη συγκυρία η πέμπτη προεδρία.»* Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://www.ethnos.gr/

Νικήτας, Σ. (2014): *«Οι Ελληνικές προεδρίες στην Ευρώπη.»* Αθήνα: από την ιστοσελίδα http://news247.gr

Μπλαβούκος, Σπ. Μπουραντώνης, Δ. Παγουλάτος, Γ. (2014): *"A President for the European Union: A New Actor in Town?*"* JCMS 2007 Volume 45. Number 2. pp. 231–252

Ιωακειμίδης, Π. (2010) *Η συνθήκη της Λισαβόνας. Παρουσίαση, Ανάλυση, αξιολόγηση.* Β' έκδ. Αθήνα: Θεμέλιο.